

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen valvontasuunnitelma 2026

Sisällysluettelo

1 Yleistä	3
1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus	3
1.2 Valtakunnalliset strategiset tavoitteet ja muu onnettomuuksien ehkäisyn asiakirjaohjaus	3
1.3 Valvontasuunnitelman hyväksyntä	6
1.4 Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen	6
2 Valvontatoiminnan yleiset periaatteet	6
2.1 Valvontatoiminnan tavoitteet	6
2.2 Riskiperusteisen valvontatoiminnan kohdentaminen	7
2.2.1 Asuinrakennukset	8
2.2.2 Yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävät ja suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kohteet	10
2.2.3 Muut kohderyhmät	10
2.2.4 Onnettomuuksien alueellinen jakautuminen ja onnettomuuskehityksen seuranta	12
2.2.5 Arvioivan palotarkastuksen riskiluku	13
3 Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelu	14
3.1 Suunnitellut valvontatoimenpiteet	14
3.2 Asuinrakennuksien ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta ja turvallisuusviestintä	15
3.3 Valvonnan kehityssuunnitelma 2026	16
4 Epäsäännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelu	17
4.1 Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet	17
4.1.1 Jälkipalotarkastus ja jälkivalvonta asiakirjojen perusteella	18
4.1.2 Tarkastus rakennushankkeen aikana (erityinen palotarkastus)	18
4.1.3 Ylimääräinen palotarkastus	18
4.2 Kemikaalikohteiden valvonta	18
4.3 Pelastusviranomaisen muut valvontatoimenpiteet	20
4.3.1 Rakentamisen ja maankäytönsuunnittelun ohjaus	20
4.3.2 Poistumisturvallisuus selvitykset	20
4.3.3 Pelastussuunnitelmat	20
4.3.4 Pelastuslain 42 § mukaiset ilmoitukset	21
4.3.5 Yleisötilaisuuudet	21
4.3.6 Nuohoojien vikailmoitukset	22
4.3.7 Muu asiakirjavalvonta	22
4.4 Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa	23

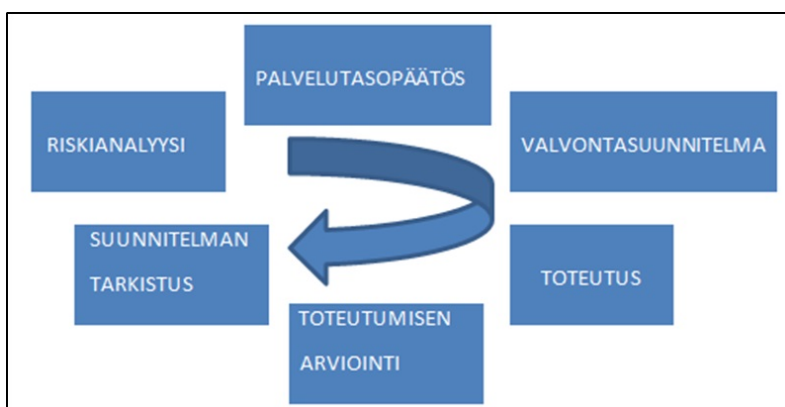
5 Yhteenveto kalenterivuoden valvonnasta	24
6 Valvonnan toteutumisen seuranta ja resurssit	25
6.1 Valvonnan toteutumisen seuranta	25
6.2 Valvonnan laadun seuranta	25
6.3 Valvonnan vaikuttavuuden arviointi	26
6.4 Valvonnan resurssit	28
7 Valvonnan toteutumisen arviointia	29
Määritelmät	32

LIITE 1	Ohjeelliset valvontavälit vanhoilla kohdetyypeillä
LIITE 2	Ohjeelliset valvontavälit uusilla kohdetyypeillä
LIITE 3	Suunnitelma asuinrakennuksien valvonnasta ja turvallisuusviestinnästä 2026
LIITE 4	Valvonnan toteuttaminen häiriötilanteiden aikana

1 Yleistä

1.1 Valvontasuunnitelman tarkoitus

Etelä-Savon pelastuslaitoksessa onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on käytössä riskiperusteinen valvonta. Pelastuslaitoksen on laadittava pelastuslain (379/2011) 79 § mukainen valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelma ohjaa pelastuslaitoksen käytännön valvontatyötä. Valvontasuunnitelmassa määritetään säännöllisen valvonnan ohjeelliset välit ja muut valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet. Valvontasuunnitelman laatimisessa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysi ja palvelutasopäätös.

KUVA 1. Valvontasuunnitelman prosessi.

1.2 Valtakunnalliset strategiset tavoitteet ja muu onnettomuuksien ehkäisyn asiakirjaohjaus

Valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat vahvistettu vuosille 2023-2026. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyä koskettaa erityisesti kolmas strateginen tavoite, jonka mukaan pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti erillisen toimintasuunnitelman mukaisesti (Kuva 2).

Nro	Toimenpide	Valtakunnallinen ohjaus	Vastuutahot	Aikataulu
3.1.	Laaditaan toimeenpanosuunnitelma vuonna 2023 tulipalojen määrän puolittamiseksi vuosille 2023-2030.	SM	SM, hyvinvointialueet; yhteistoiminta viranomaiset ja järjestöt	2023
3.2.	Arvioidaan palotarkastusten itsearvioinnin vaikuttavuus sekä vahvistetaan turvallisuusviestintää, paloriskikohteiden tarkastuksia ja jälkivalvontaa.	SM	SM, hyvinvointialueet, järjestöt	2023-2024
3.3.	Asumisen paloturvallisuutta edistämällä vähennetään palokuolemia, henkilövahinkoja ja aineellisia vahinkoja.	SM	Hyvinvointialueet, järjestöt	2023-2030
3.4.	Onnettomuuksien määrää vähennetään väestön omatoimista onnettomuuksiin varautumista tukemalla.	SM	SM, hyvinvointialueet, järjestöt	2023-2030
3.5.	Suorituskykyhankkeessa tunnistettuja onnettomuuksien ehkäisyn kyvykkyyksiä parannetaan.	SM		2023-2030
3.6.	Alueellista ja paikallista yhteistyötä kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa kehitetään suunnitelmallisesti ja laaja-alaisesti.	SM	Hyvinvointialueet, järjestöt	2023-2030
3.7.	Yritysten ja laitosten turvallisuuskulttuuria parannetaan systemaattisella arvioinnilla ja palautejärjestelmän kehittämisellä.	SM	SM, hyvinvointialueet	2023-2026
3.8.	Maksuperusteet yhdenmukaistetaan; toiminnoista ja erheellisistä automaattisista paloilmoituksista perittävät maksut perustuvat yhdenmukaisiin perusteisiin ja pohjautuvat kustannusvastaavuuteen.	SM	SM, hyvinvointialueet	2023-2024
3.9.	Onnettomuuksien ehkäisyn menetelmiä kehitetään turvallisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi.	SM	SM, Pelastusopisto, hyvinvointialueet, järjestöt	2023-2030

KUVA 2. Pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toimintasuunnitelma 2023-2026. Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti. ¹

Onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030 määriteltiin pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisylle kahdeksan vaikuttavuustavoitetta (Taulukko 1). ² Toimintaohjelman lähtökohtana on vaikuttavuus, ihmislähtöisyys ja ilmiökeskeisyys. Toimintaohjelman tavoitteisiin päästään hyödyntämällä koko turvallisuustyön keinovalikoimaa. Kasvatuksen ja viestinnän lisäksi siihen kuuluvat esimerkiksi valvonta, tutkimus sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Vaikuttavuustavoite	Tavoitteen huomiointi Etelä-Savon pelastuslaitoksessa
1. Väestön omatoimisen varautumisen osaaminen vahvistuu kaikissa väestöryhmissä	Keskeinen tavoite on, että ihmiset kykenevät toimimaan erilaisissa häiriö- ja kriisitilanteissa. Omatoiminen varautuminen on keskeinen teema valvontakäynnillä, turvallisuusviestinnässä sekä -koulutuksissa. Sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli paikallisessa turvallisuusviestintätyössä ja onnettomuuksien ehkäisyssä lähellä ihmisiä.

¹ Valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023-2026. Sisäministeriön julkaisu 2023:1.

² Onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030. Sisäministeriön julkaisu 2025:1.

2.Lasten ja nuorten turvallisuuspääoma kasvaa	Lapsiin ja nuoriin keskittymällä luodaan pohjaa väestön kestäväälle turvallisuusosaamiselle. Tavoitteet huomioidaan erityisesti vuosittain laadittavassa turvallisuusviestintäsuunnitelmassa.
3.Teknologian käytön turvallisuus lisääntyy	Uusien energiamuotojen kehittyminen, tuotanto ja varastointi vaativat pelastuslaitokselta perehtymistä ja osaamista uusiin turvallisuuskäytäntöihin. Turvallisuusviestinnällä lisätään ladattaviin laitteisiin liittyvää tietoutta ja osaamista.
4.Yhteistyö ennakoivassa turvallisuustyössä vahvistuu	Yhteistyötä on lisätty kotiin palveluita tuottavien tahojen kanssa tavoitteena erityisesti asumisturvallisuuden kehittäminen. Yhteistyötä järjestöjen, teollisuuden ja elinkeinoelämän kanssa tehdään erityisesti valmiusfoorumin kautta säännöllisesti kokoontuen ja tilannekuvaa jakaen. Asiakaspalautetta kerätään ja hyödynnetään palvelujen kehittämisessä.
5.Ihmiset ottavat vastuuta ja huolehtivat aktiivisemmin omasta sekä muiden turvallisuudesta ja turvallisuuden toimintakyky vahvistuu	Eri kohderyhmien turvallisuusosaamisen kehittäminen huomioidaan turvallisuusviestintäsuunnitelmassa. Ihmisten, yhteisöjen ja yritysten omaehtoista turvallisuuden edistämistä tuetaan turvallisuusviestinnän, valvonnan ja yhteistyön keinoin. Paloriski-ilmoituksien tunnettavuus on jo lisääntynyt ja tätä kautta saadaan herätteitä mahdollisesti toimintakyvyltään alentuneista ihmisistä. Pelastustoimi on mukana hyvinvointialueen yhteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman laadinnassa.
6. Maahanmuuttajien tuntemus suomalaisesta turvallisuuskulttuurista ja oikeista toimintamalleista lisääntyy	Ikäihmiset ja maahanmuuttajat on tunnistettu jo aiemmin keskeisiksi kohderyhmiksi. Näiden ryhmien turvallisuuteen vaikutetaan turvallisuusviestinnän keinoin, osaltaan valvonnalla ja laaja-alaisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa.
7. Pelastustoimen ennakoiva turvallisuustyö perustuu ajantasaiseen riskiarviointiin sekä tunnistettuihin tarpeisiin ja osaaminen vahvistuu	Osaamisen kehittäminen muuttuvassa toimintaympäristössä on jatkuva haaste. Riskianalyysi päivitetään säännöllisesti. Maakunnan valmiusjohtoryhmän ja -foorumin kautta toimintaympäristön ja riskien seuranta on jatkuvaa. Riskiperusteinen valvonta on ollut käytössä jo vuosia. Kehittyvän teknologian hyödyntäminen monipuolisesti vielä vaatii panostusta mm. digitaaliset palvelut.
8. Tulipalojen määrä puolittuu	Asuinrakennusten tulipalojen määrässä on ollut laskeva trendi. Etelä-Savon väestö kuitenkin ikääntyy, jolloin kotona tapahtuvien onnettomuuksien riski kasvaa. Maastopalariskien tunnistamiseen vaikutetaan turvallisuusviestinnällä ja valtakunnallisilla kampanjoilla. Tahallisesti aiheutettuja tulipaloja seurataan ja niihin reagoidaan PeL 41 § mukaisilla ilmoituksilla.

TAULUKKO 1. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn toimintaohjelman vaikuttavuustavoitteet ja Etelä-Savon painopisteet.

Pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet -hanke oli osa pelastustoimen hyvinvointialueuudistuksen valmistelua. Tavoite oli koota tieto, jonka perusteella onnettomuuksien ehkäisytöille voidaan asettaa tavoitteita ja vaatimuksia. Tavoitteiden pohjalta määritettiin mitä kykyjä onnettomuuksien ehkäisytöiden tekemiseen tarvitaan. Osaamista on kehitetty Pelastusopiston ja Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kesken määrätietoisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Pelastusopistolla on käynnissä hanke, jossa tavoitteena on kehittää onnettomuuksien ehkäisyn osaamista ja osaamisen hallintajärjestelmää pelastustoimessa. Hankkeen toteutukseen tulee mukaan pilottilaitoksia pelastuslaitosten vertailuryhmistä. Etelä-Savon pelastuslaitos on ilmoittanut halukkuutensa pilotointiin.

Sisäministeriö on antanut ohjeen koskien Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietojärjestelmän (PRONTO) tietojen täyttämistä. Tiedot tulee syöttää järjestelmään annettujen määräaikojen puitteissa. Valvontatiedot, turvallisuusviestintäselosteet ja sosiaalisen median tiedot tulee olla täytettynä viimeistään seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Etelä-Savon pelastuslaitoksen tavoitteen mukaan valvontatiedot kirjataan seuraavan vuoden tammikuun puoleen väliin mennessä.

1.3 Valvontasuunnitelman hyväksyntä

Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Pelastuslain 96 § mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta. Maksujen suuruus esitetään Etelä-Savon **hyvinvointialuejohtajan viranhaltijapäätöksellä hyväksytyssä** hinnastossa. Vuosittaisen valvontasuunnitelman hyväksyy Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus. Toteutunut valvonta tarkennetaan Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tilinpäätökseen ja omavalvontaohjelman mukaiseen raporttiin, mitkä hyväksytään aluehallituksessa. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan myös tiedoksi Itä-Suomen Aluehallintovirastolle.

1.4 Valvontasuunnitelmasta tiedottaminen

Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelma on saatavilla Etelä-Savon pelastuslaitoksen [www-sivuilla](https://pelastustoimi.fi/etela-savo/): <https://pelastustoimi.fi/etela-savo/>. Valvontakohteita informoidaan valvontaväleistä ja käytännöistä valvontakäyntien yhteydessä.

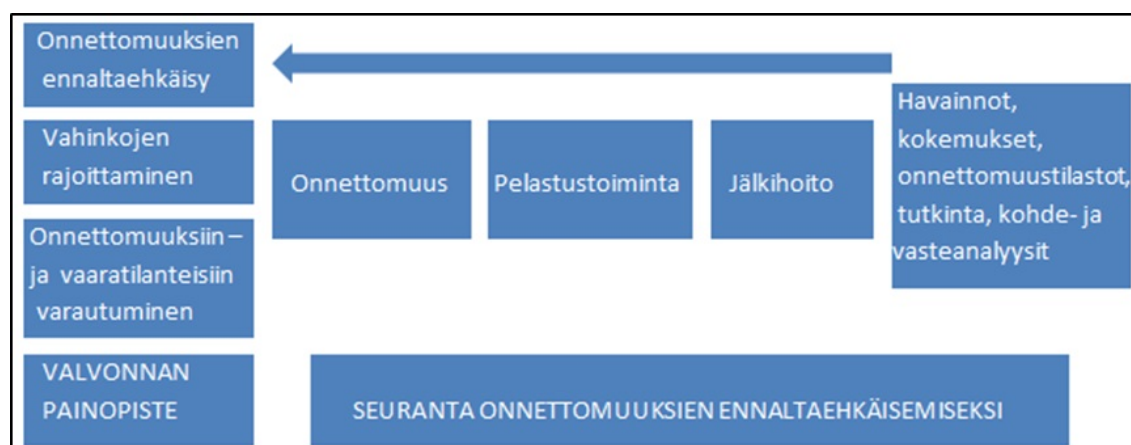
2 Valvontatoiminnan yleiset periaatteet

2.1 Valvontatoiminnan tavoitteet

Valvontatoiminnan tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tehtävänä on myös ohjata ja neuvoa ihmisiä, yrityksiä sekä yhteisöjä sekä toimia yhteistyössä näiden kanssa turvallisuuden parantamiseksi. Palotarkastuksien yhteydessä valvotaan ensisijaisesti Pelastuslain 379/2011 omatoimisen varautumisveloitteen toteutumista 14 §, rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta 9-10 §, laitteiden kunnossapitoa 12 §, nuohouksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen toteuttamista 13 §, pelastussuunnitelman laatimista 15 §, palovaroittimen hankintaa ja kunnossapitoa 17 § sekä hoitolaitosten poistumisturvallisuutta 18 §. Valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista.

Pelastuslain 78 § mukaisilla muilla valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä tarkoitetaan erityisesti asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslaissa tai esimerkiksi kemikaaliturvallisuuslaissa (390/2005) säädettyjen velvoitteiden noudattamista kohteessa. Asiakirjoista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan käynnistää valvontatoimenpiteitä esimerkiksi palotarkastuksia. Valvonnan sisältöön kuuluu oleellisena osana myös annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkipalotarkastusten ja asiakirjojen perusteella toteutetun jälkivalvonnan arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta.

Valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti sinne, missä onnettomuuksia on eniten tapahtunut tai missä tapahtuessaan onnettomuus aiheuttaisi merkittäviä omaisuus-, henkilö- tai ympäristövaikutuksia. Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennalta. Mitä paremmin yksittäiset ihmiset, yritykset ja yhteisöt osaavat toimia, sitä pienemmiksi onnettomuuden aiheuttamat vahingot jäävät. Viranomaisten apu vaikuttaa huomattavasti enemmän, jos onnettomuuskohteessa olevat toimijat kykenevät omilla toimillaan aloittamaan vahinkojen rajoittamisen jo ennen organisoidun avun saapumista.

KUVA 3. Onnettomuuksien ennaltaehkäisevän työn suuntaaminen.

2.2 Riskiperusteisen valvontatoiminnan kohdentaminen

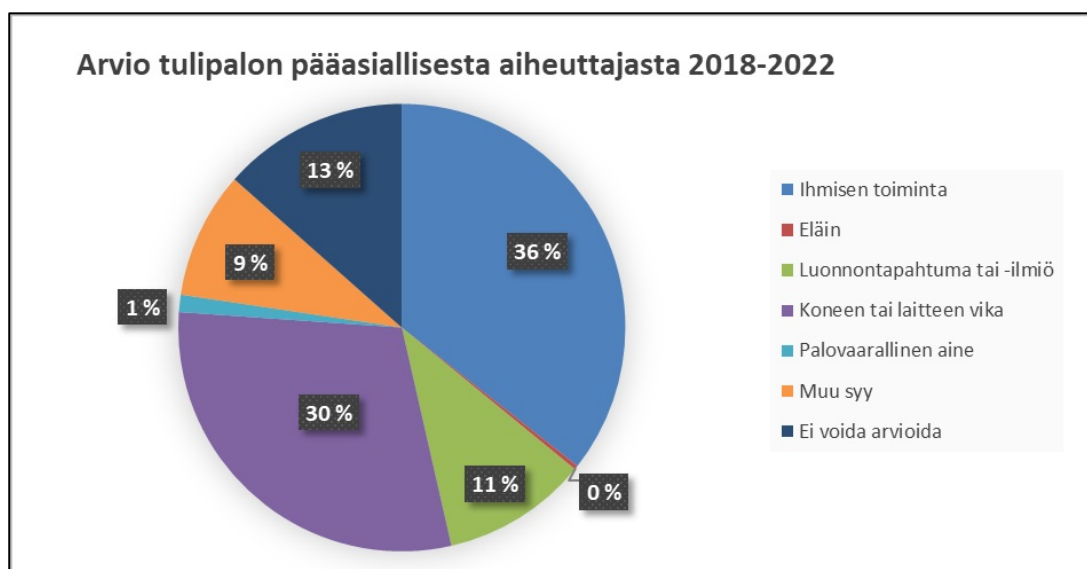
Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelussa riskienarvioinnin perusteena käytetään henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuri arvoihin kohdistuvia uhkia. Kohteiden valvontavälien määrittämisen pohjalla on käytetty pelastuslaitosten kumppanuusverkoston esitystä, jossa valvontavälin lähtökohtana on tilastollinen tarkastelu. Keskimääräinen valvontaväli on tällöin määritetty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden syttymistäajuustiheyksistä ja vahinkojen odotusarvoista. Ohjeelliset valvontavälit kohdetyypeittäin löytyvät Liitteestä 1. Koska valvontavälin lähtökohtana on koko Suomen tilastollinen tarkastelu³, arviointia on jatkettu yksittäisten kohteiden osalta Etelä-Savon olosuhteet huomioiden. Kohteiden valvonnan priorisoinnissa hyödynnetään Etelä-Savon maakunnan alueellista riskiarviota, Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysiä, Etelä-Savon onnettomuustilastoja, PRONTO:n riskiruudukoita sekä palotarkastusohjelmassa

³ Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2014. Ohje pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmasta. V 3.0 31.12.2014

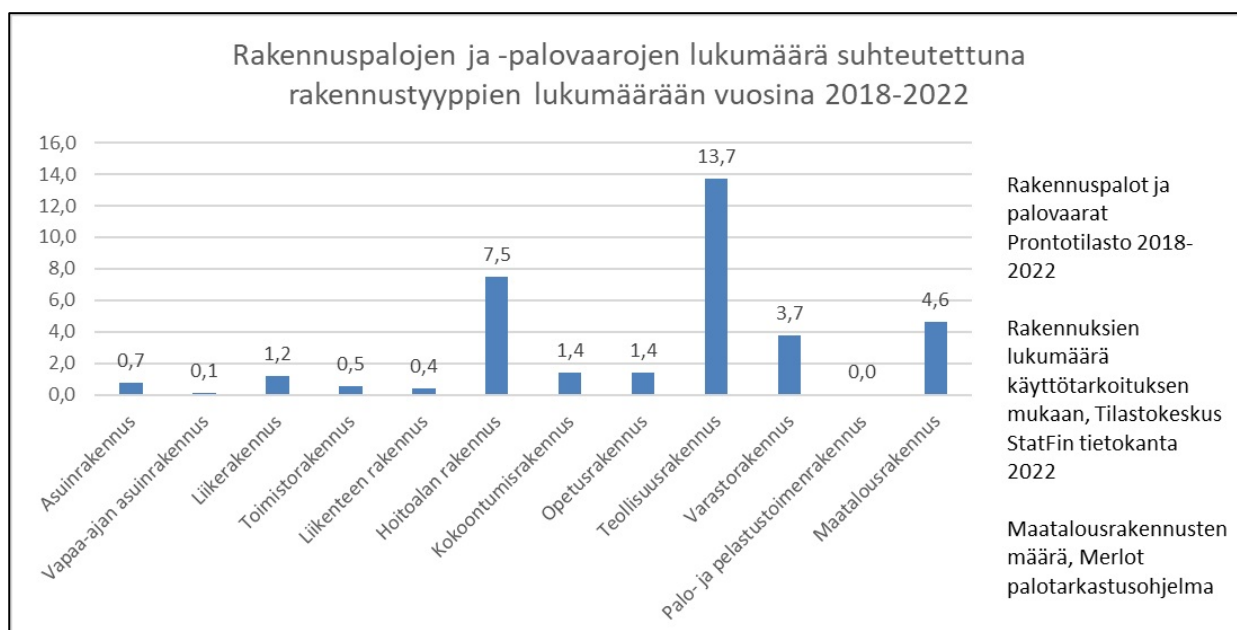
tehtyjä arviointia kohteiden turvallisuustasosta. Valvontaa kohdennetaan sinne missä riskit ovat suurimmat ja sinne, missä saadaan eniten vaikutusta aikaan.

2.2.1 Asuinrakennukset

Etelä-Savossa määrällisesti eniten tulipaloja syttyy asuinrakennuksissa. Kaikissa tulipaloissa pääasiallinen aiheuttaja on ihmisen toiminta (Kuva 4). Rakennuspalojen ja rakennuspalovaarojen lukumäärä suhteessa asuinrakennuksien kokonaismäärään on kuitenkin pieni verrattuna muihin rakennustyyppeihin (Kuva 5). Onnettomuuksien syyt ovat moninaisia ja liittyvät suureksi osaksi ihmisten käyttäytymiseen. Ihmisten käyttäytymiseen voi yksittäisellä valvontakäynnillä vaikuttaa vain rajallisesti. Sen sijaan tarvitaan laajaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä yksityisten ihmisten ja yhteisöjen kanssa, jotta heidän omaa vastuutansa ja valmiuksiaan turvallisuusasioissa voidaan lisätä. Ihmisen toimintaan vaikutetaan ennen kaikkea turvallisuusviestinnän keinoin ja alkaen jo lapsuudesta lähtien.

KUVA 4. Arvio tulipalon pääasiallisesta aiheuttajasta Etelä-Savossa 2018-2022.

KUVA 5. Rakennuspalojen ja – palovaarojen suhde rakennuksien lukumäärään rakennustyypeittäin 2018-2022.

Etelä-Savo on harvaan, mutta tasaisesti läpi koko alueen asuttu. Kohdistamalla asuinrakennuksiin kunnittain turvallisuusviestintää, lisätään ihmisten turvallisuustietoutta sekä annetaan eväitä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen tasapuolisesti myös harvaan asutuilla alueilla. Kohdistamalla säännöllistä valvontaa näihin kohteisiin, ei saada aikaan yhtä laajaa vaikuttavuutta.

Palokuoleman riski vapaa-ajan asuinrakennuksissa on pienempi kuin asuinrakennuksissa⁴. Näiden kohteiden palo- ja henkilöturvallisuuteen vaikutetaan erityisesti turvallisuusviestinnän keinoin hyödyntäen esimerkiksi kuntien ja kylien kesätaapahtumia, www-sivuja sekä sosiaalista mediaa. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimessa laaditaan vuosittain erillinen turvallisuusviestintäsuunnitelma, jossa esitetään viestinnän kohderyhmät, teemat ja keinot.

Väestön ikääntyminen ja laitoshoitopaikkojen vähentyminen lisää yksin asuvien vanhusten määrää, jolloin myös tulipalojen ja muiden kotiympäristössä tapahtuvien onnettomuuksien riski kasvaa. Tähän vaikutetaan kehittämällä ja jatkamalla yhteistyötä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa. Näistä riskiryhmistä ja -kohteista herätteitä saadaan Pelastuslain 42 § mukaisista ilmoituksista, joiden perusteella asuinrakennuksiin voidaan suorittaa valvontatoimenpiteitä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Asuinrakennuksien valvontakäynnin herätteenä voivat myös toimia nuohoojien tekemät vikailmoitukset tai asiakkaan pyyntö.

⁴ Kokki E. 2010. Palokuolleen profiili ja kuolinpalon ominaisuuksia 2007-2009. Pelastus-opiston julkaisu. B-sarja: 5/2010. Kokki E., Jäntti J. 2009. Vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneet tulipalot 2007-2008. Pelastusopiston julkaisu: B-sarja: Tutkimusraportit 2/2009.

2.2.2 Yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävät ja suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kohteet

Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysi perustuu Suomen kansalliseen riskiarvioon sekä päivitetyn Maakunnan alueellisen riskiarvion merkittäviin uhkamalleihin. Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysin uhkamalleista elintärkeän infran häiriöt ja suuronnettomuudet ovat sellaisia, joihin valvontatoiminnalla voidaan osittain vaikuttaa. Nämä riskikohteet sijoittuvat pääluokkiin A4 ja A6, joissa kohdetyyppinä ovat mm. energiatuotannon rakennukset, infrastruktuurin kannalta merkittävät kohteet sekä Seveso-kohteet ja muut vastaavat esim. Tukesin lupakohteet. Kohteista on saatavilla kuntakohtaisia riskikohdelistauksia. Joidenkin kohdetyyppien suuronnettomuus voi aiheuttaa vakavaa alueellista vaaraa ja näissä kohdetyypeissä on myös suurempi omaisuus- tai ympäristövahinkoriski. Nämä kohdetyypit ovat myös haastavia pelastustoiminnan kannalta, jolloin on erityisen tärkeää varmistaa operatiivisen toiminnan edellytykset. Kyseisten toimialojen kohteiden valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista. Ohjeellisia valvontavälejä on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa.

2.2.3 Muut kohderyhmät

Etelä-Savossa teollisuus on suurin työllistäjä, mutta yli 95 % kaikista yrityksistä on kooltaan pieniä alle 10 henkeä työllistäviä mikroyrityksiä. Eniten yrityksiä on alkutuotannossa, joista valtaosa maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä kaupan ja rakentamisen toimialueilla. Maatalousyrittäjien määrä on vähentynyt tasaisesti 2000-luvulla 4600:sta vuoteen 2013 mennessä n. 2500:n.⁵ ELY-keskuksen ennusteen mukaan vuonna 2025 tiloja Etelä-Savossa olisi 1690 kpl.⁶ Etelä-Savossa rakennuspalot ja rakennuspalovaarat vuosina 2018-2022 ovat kohdentuneet asuinrakennuksien lisäksi teollisuus- ja varistorakennuksiin, maatalous- sekä hoitoalanrakennuksiin (Kuva 6). Johtuen PRONTO:n erilaisesta rakennustyyppiluokituksista kohteet eivät ole täysin verrannollisia Merlot palotarkastusohjelman kohderyhmittelyihin.

KUVA 6. Rakennuspalot ja -palovaarat rakennustyypeittäin jaoteltuna 2018-2022.

⁵ Etelä-Savon ennakkointihanke, Trendikatsaus 3/2016

⁶ Etelä-Savon maatilojen kehitysnäkymät 2025, Etelä-Savon Ely-keskus, Pirttijärvi R. 2018

Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat **kohderyhmän A1** kohteet ovat pääosin hoitoalanrakennuksia sekä muita majoitusliike- ja asuntolatyyppejä rakennuksia, kuten hotelleja tai pakolaisten vastaanottokeskuksia. Tässä kohderyhmässä kohteiden määrän uskotaan lisääntyvän tulevaisuudessa väestön ikääntymisen vuoksi. Valvonnan pääpainopistealue on poistumisturvallisuusselvityskohteissa, joissa on suurin henkilövahingonriski. Eri kohdetyyppien valvontavälien määrittelyyn vaikuttaa kohteessa oleva suojaustaso (automaattinen sammutuslaitteisto) sekä arvioivan palotarkastuksen riskiluku. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa.

Opetusrakennukset ovat Merlot -palotarkastusohjelmassa **A2 kohderyhmää**, ja siihen kuuluvat päiväkodit, peruskoulut, keskiasteen oppilaitokset, korkeakoulut sekä muut opetusrakennukset. Suuremmat päivähoitoyksiköt ovat säännöllisen turvallisuusviestinnän kohteina. Kouluissa järjestetään poistumisharjoituksia omatoimisesti säännöllisesti. Viime vuosina on vahvasti panostettu näiden kohteiden henkilökunnan turvallisuuskoulutukseen. Ympäristöministeriön asetuksen 848/2017 myötä uudet suuremmat yksiköt on myös varustettu laittein, jotka havaitsevat palon varhaisessa vaiheessa. Näiden kohteiden palo- ja henkilöturvallisuuteen vaikutetaan rajallisesti yksittäisellä valvontakäynnillä. Valvonnan painopistealueena ovat pelastussuunnitelma sekä henkilökunnan turvallisuuskoulutus. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat mm. henkilömäärä ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

Erilaiset kokoontumis- ja liikerakennukset kuuluvat **kohderyhmään A3**. Näiden kohteiden valvonnassa pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa kohteissa, joissa mahdollisesti oleskelee suurempi määrä henkilöitä. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. henkilömäärä, kohteen suojaustaso sekä arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

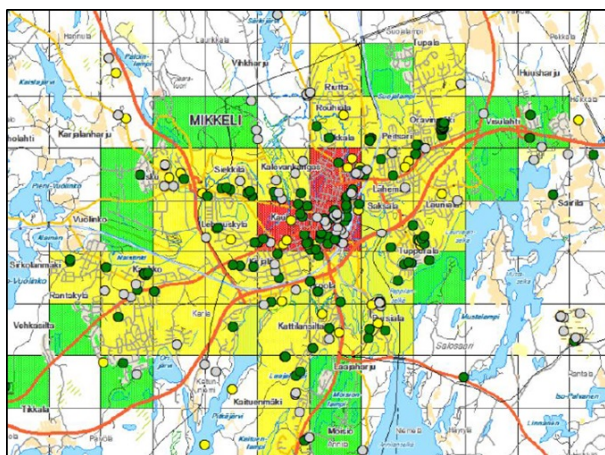
Teollisuus- ja varastorakennukset ovat **kohderyhmässä A4**. Vaarallisia kemikaaleja varastoivat teollisuuskohteet ovat kohderyhmässä A6. Näiden kohderyhmien ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa. Valvonnan pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa kohteissa, joilla on pelastussuunnitelman laadintavelvoite sekä onnettomuuden tapahtuessa suurempi omaisuus- tai ympäristövahingonriski.

Maatalousrakennukset kuuluvat **kohderyhmään A5**. Kohteita on palotarkastusohjelmassa kolmanneksi eniten kaikista kohderyhmistä. Yrittäjien määrä on laskenut vuosi vuodelta ja tämä on haaste kohdeaineiston ajan tasalla pitämisessä. Etelä-Savossa on maan pienimmät tilat ja kotieläintilojen määrä vähenee, jolloin tilat painottuvat kasvienviljelyyn. Vuosina 2018-2022 rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on ollut keskimäärin 5 kpl vuosittain erilaisissa maatalouden rakennustyypeissä (riippumatta siitä, ovatko rakennukset tuotantokäytössä). Koska nämä kohteet pääsääntöisesti sijaitsevat harvaan asutuilla alueilla, valvonnassa tulee korostaa kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa tukemalla omatoimista varautumista. Valvonnan pääpainopistealue on suurissa ja keskisuurissa tiloissa, joilla on aluehallintoviranomaisen tai kunnan ympäristöviranomaisen ympäristölupa sekä pelastussuunnitelman laadintavelvoite. Muita maatalousrakennuksia valvotaan tapauskohtaisesti mm. pienet maatilat, kasvihuoneet. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. tuotantomuoto, tuotantoyksikön suuruus, rakennus, suojaustaso ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

A6 kohderyhmään kuuluvat muut rakennukset, jotka eivät kuulu edeltäviin ryhmiin. Tähän ryhmään kuuluvat mm. toimistot ja työpaikkatilat, pelastustoimen rakennukset, jakeluasemat, Seveso-kohteet ja vastaavat kemikaaleja varastoivat kohteet sekä turvetuotantoalueet. Valvonnan pääpainopistealue tässä kohderyhmässä on vaarallisia kemikaaleja varastoivissa ja käsittelevissä kohteissa. Näillä kohteilla on myös suurempi omaisuus- tai ympäristövahingon riski sekä ovat haasteellisia operatiivisen toiminnan kannalta. Ohjeelliset valvontavälit on esitetty Liitteessä 1 olevissa taulukoissa ja valvontavälien määrittelyyn vaikuttavat esim. tuotantoyksikön suuruus ja sijainti, varastoitavat vaaralliset kemikaalit ja arvioivan palotarkastuksen riskiluku.

2.2.4 Onnettomuuksien alueellinen jakautuminen ja onnettomuuskehityksen seuranta

Valvonnan suunnittelussa tulee myös huomioida onnettomuuksien alueellinen jakautuminen. Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja tapahtuu määrällisesti eniten kuntien taajamissa, joissa on suurin asukastiheys (Kuva 7). Valvontaa pyritään kuitenkin kohdentamaan etenkin 1. ja 2. riskiruudun ulkopuolella oleviin riskikohteisiin, joihin pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika on pidempi. Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennalta. Mitä paremmin yksittäiset ihmiset, yritykset ja yhteisöt osaavat toimia, sitä pienemmiksi onnettomuuden aiheuttamat vahingot jäävät.

KUVA 7. Rakennuspalot, rakennuspalovaarat ja muut tulipalot Mikkeliissä 2012-2016 PRONTO:n karttasovelluksessa.

Pelastustoimelle on asetettu pelastuslaissa velvoite myös onnettomuuskehityksen seurantaan alueellaan. Tähän kuuluvat onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Näistä tehdään johtopäätöksiä, joiden perusteella ryhdytään toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Etelä-Savon pelastustoimessa onnettomuuskehityksen seuranta on perustunut Pronto -järjestelmän tilastoihin ja palontutkinnassa saatavaan tietoon. Molempia on hyödynnetty valvonnan ja turvallisuusviestinnän teemojen sekä painopisteiden määrittelyssä. Palvelutasopäätöskaudella onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys).

Onnettomuuskehityksen seuranta on kuitenkin aina katsomista menneisyyteen. Jotta eri toimenpiteitä voidaan kohdentaa vaikuttavasti, tulee käytössä olla tietoa myös toimintaympäristön ennakoitavista muutoksista sekä kyky tunnistaa uusia ilmiöitä ja riskitekijöitä. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palveluissa jo näkyvät mm. uusien energiamuotojen nousu (mm. aurinkovoimalat, akkuvarastot, tuulivoimalat, vety) ja sähköenergian käytön lisääntyminen (mm. fossiilisten polttoaineiden korvaaminen, turvetuotannon alasajo).

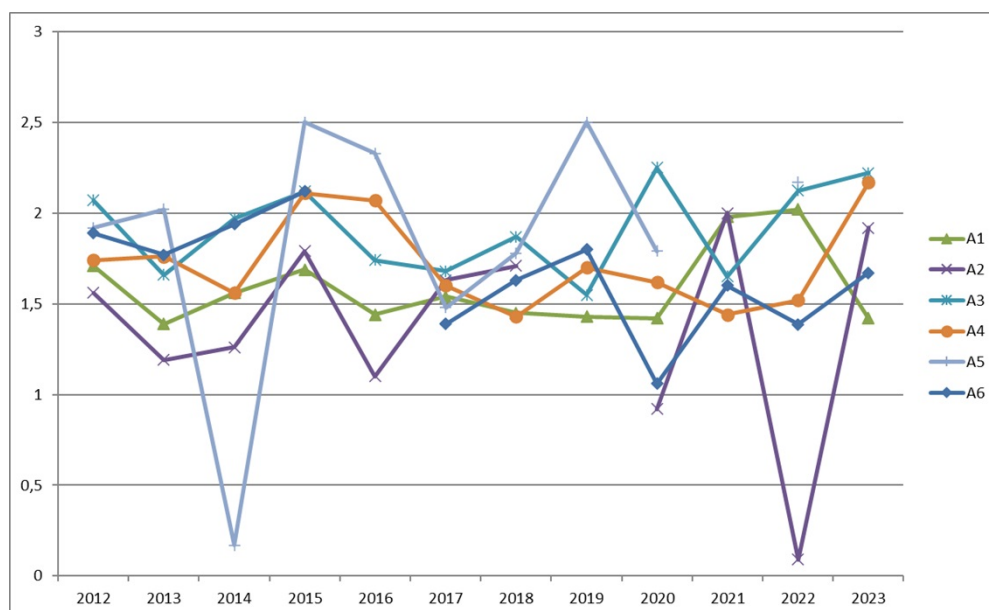
2.2.5 Arvioivan palotarkastuksen riskiluku

Etelä-Savon pelastuslaitoksessa on tehty palotarkastusten riskilukujen arviointeja vuodesta 2010 lähtien alueittain ja vuosittain vaihteleva määrä. Arviointien riskilukuja käytetään ensisijaisesti valvonnan kohdentamisen ja kehityksen seuraamisen työkaluina niin yksittäisissä kohteissa kuin suuremmissa kohderyhmissä (A1-A6).

Riskiluvun arvo 2 kuvaa lakisääteistä tasoa, jonka alapuolella asiat ovat hyvin tai erinomaisesti ja yläpuolella turvallisuusasioissa on vielä kehitettävää (Kuva 8). Arvioinnin osiot ovat: johtaminen ja organisaatio (A), riskienhallinta (B), pelastussuunnitelma (C), fyysinen turvallisuus (D), tekniset turvallisuusjärjestelmät (E) ja turvallisuuskoulutus (F). Arviointien perusteella voidaan todeta, että valvonnan pääpaino tulee olla pelastussuunnitelmissa ja omatoimisen varautumisen kehittämisen tukemisessa. Henkilökunnan suunnitelmallinen ja säännöllinen turvallisuuskoulutus on osa omatoimista varautumista.

Kohderyhmittäinen vertailu paljastaa, että pienimmät riskiluvut ovat kohteissa, joissa riskien on arvioitu olevan suurimmat ja joihin on vuosikausia kohdistettu säännöllistä valvontaa sekä turvallisuusviestintää. Nämä kohderyhmät ovat A1 (mm. hoitolaitokset ja majoitusliikerakennukset) ja A2 (mm. koulut ja päiväkodit). Tämän vuoksi valvontaa ei voida täysin kohdentaa suurriskisiin kohteisiin, ja riskilukuja tulee tarkastella yli koko valvottavan kohdejoukon.

Arvioivan palotarkastuksen riskilukua voidaan käyttää yksittäisen kohteen valvontavälin muutoksen perusteena sekä valvonnan priorisoinnissa. Esimerkiksi hyvin toimiva sisäinen valvonta, turvallisuuskulttuuri sekä turvallisuusjohtaminen ovat omiaan pienentämään kohteen riskiä ja harventamaan suunnitelmallisen valvonnan väliä.

KUVA 8. Arvioivan palotarkastuksen riskiluvun keskiarvo A1-A6 kohderyhmittäin vuosina 2012–2023.

3 Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelu

Säännölliset valvontatoimenpiteet A1-A6 kohderyhmiin kirjataan palotarkastusohjelmaan yleisenä palotarkastuksena. Yleiseksi palotarkastuksiksi voidaan kirjata myös valvontakäynnit, joiden laajuus vastaa yleistä palotarkastusta. Pyydetty ylimääräinen palotarkastus voidaan suorittaa yleisenä palotarkastuksena, jos tämä resurssien tehokkaan käytön kannalta on tarpeellista, esimerkiksi kohteeseen olisi tulossa yleinen palotarkastus heti valvontavuotta seuraavana vuonna. Yleisen palotarkastuksen toimittamisessa noudatetaan sisäisiä ohjeita, jotka ovat saatavilla O-aseman Valvontakansiossa. Asuinrakennuksien valvonta ja turvallisuusviestintä kohdistetaan ennalta määritellyille osoiteväleille ja tavoitteena on asukkaiden turvallisuustietouden kasvattaminen. Kohteille voidaan suorittaa riskienarviointiin perustuen palotarkastuksia.

3.1 Suunnitellut valvontatoimenpiteet

Valvontakohteiden alkuperäisessä suunnittelussa on huomioitu kohteiden tasainen jakautuminen 10 vuotuiselle ajanjaksolle. Valvontatoiminnassa pyritään siihen, että säännölliset valvontatoimenpiteet pystytään suorittamaan kohteille määriteltujen välien mukaisesti. Hyvänä käytäntönä voidaan pitää valvontakäynnin ajankohdan pysymistä 3 kk sisällä suunnitellusta. Poikkeamat suunnitellusta lukumäärästä johtuvat pääsääntöisesti rakennusten käyttötarkoitusten muuttumisesta, toiminnan loppumisesta tai kohteen palotarkastusvälin uudelleen arvioinnista kesken valvontavuoden. Suunnitelmasta joudutaan poikkeamaan myös esimerkiksi laajojen peruskorjauksien yhteydessä, jolloin suunniteltua valvontakäyntiä siirretään tulevalle vuodelle. Vuosittainen valvontamäärä ei ole vakio. Lukumäärien määrittelyä vaikeuttavat tietoaineiston puutteet, jotka osittain johtuvat Digi- ja väestötietojärjestelmän vanhentuneista tiedoista.

Tietoaaineistojen ja Merlot palotarkastusohjelman saattaminen ajan tasalle näkyy erona suunniteltujen valvontakäyntien ja toteutuneiden valvontakäyntien määrissä.

Luvussa 5 on kooste suunnitelluista valvontatoimenpiteistä sekä arvio epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä vuonna 2026. Koska valvontakohteiden tiedot ja määrät vaihtelevat vuoden mittaan, taulukkoon on merkitty päivämäärä, minkä ajankohdan tietoihin suunnittelutiedot perustuvat. Valvontasuunnitelmassa esitetyt valvontamäärät A1-A6 tarkentuvat vuoden aikana. Valvontasuunnitelma laaditaan edellisen vuoden puolella, tilastointi tehdään vuodenvaihteessa tai viimeistään tammikuun aikana ja valvontaa suoritetaan ja kirjataan järjestelmään ympärivuoden. Mikäli valvontaa ei ole suoritettu tai muutoin ehditty suorittaa suunnitellun kalenterivuoden aikana, huomioidaan se seuraavan vuoden suunnittelussa automaattisesti. Nämä valvomatta jääneet kohteet ovat selvillä tilaston ottamisen jälkeen ja ne suunnitellaan uudestaan seuraavalle vuodelle. Tämän jälkeen valvontasuunnitelmassa esitetyt valvontamäärät tarkennetaan ja päivitetään tilastointiin. Tarkennetut määrät ja suoritettavat valvontakäynnit myös kirjataan PRONTO:on sekä lisätään Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tilinpäätökseen.

Valvonnassa painotettavista kohderyhmistä ja valvonnan pääpainopistealueista on kerrottu luvussa 2.2. Liitteessä 1 on esitetty ohjeellisia valvontavälejä eri kohdetyppeille. Yksittäisten kohteiden valvontavälejä voidaan tarvittaessa lyhentää tai pidentää. Valvontavälin muutos kirjataan ja perustellaan palotarkastusohjelmaan. Muutosperusteena voidaan käyttää arvioivan palotarkastuksen riskilukua, turvallisuuskulttuuria, uhattuja arvoja tai tapahtuneita onnettomuuksia sekä läheltä piti – tilanteita. Päätöksen valvontavälin muuttamisesta tekee palotarkastuksen suorittanut pelastusviranomainen tai valvontavälejä korjataan sekä yhtenäistetään yleisesti vuosittain tehtävän suunnittelun yhteydessä. Valvontasuunnitelma vuodelle 2026 on laadittu käyttäen Liitteessä 1 olevia kohdetyppejä. Vuonna 2026 käyttöön tulevan uuden OE-sovelluksen vuoksi, kohdetypit muutetaan vastaamaan Sisäministeriön 19.5.2025 ohjeen mukaisia uusia kohdetyppejä, jotka löytyvät Liitteestä 2.

3.2 Asuinrakennuksien ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta ja turvallisuusviestintä

Asuinrakennuksia (valvontaluokka A7, omakotitalot, rivi- ja paritalot, kerrostalot) ja vapaa-ajan asuinrakennuksia (valvontaluokka A8) valvotaan palotarkastuksin ja muilla valvontatoimenpiteillä turvallisuustason tilannekuvan muodostamiseksi. Näiden kohteiden valvontaa ja turvallisuusviestintää kohdistetaan ennalta määritellyille kohteille 10 vuoden välein. Päämääränä on ihmisten turvallisuustietouden kasvattaminen sekä turvallisuuden omatoimiseen ylläpitämiseen kannustaminen, sillä valtaosa rakennuspaloista aiheutuu ihmisen toiminnasta. Ihmisen toimintaan ja käyttäytymiseen vaikutetaan rajallisesti yksittäisellä valvontakäynnillä näissä matalan riskin kohteissa. Asuinrakennuksiin ja vapaa-ajan asuinrakennuksiin vaikutetaan erityisesti turvallisuusviestinnän keinoin hyödyntäen kuntien ja kylien tapahtumia, www-sivuja sekä sosiaalista mediaa. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella on vuosittain hyväksyttävä turvallisuusviestintäsuunnitelma, jossa esitetään viestinnän kohderyhmät, teemat ja keinot.

Omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen osalta valvonta toteutetaan paloturvallisuuden itsearviointina, joka kohdennetaan kullekin vuodelle suunnitelluille osoitteille. Paloturvallisuuden itsearviointi toteutetaan siten, että valvottaville kohteille lähetetään saatekirje, paloturvallisuusopas, itsearviointilomake ja palautuskuori (kuva 9). Mikäli palautetusta lomakkeesta käy ilmi merkittäviä puutteita, otetaan asiakkaaseen yhteys

annettuja yhteystietoja käyttäen. Asiakkaan kuulemisen jälkeen harkitaan valvontakäynnin tarpeellisuutta ja ajankohtaa. Kiinteistöihin, joista ei ole palautettu paloturvallisuuden itsearviointin lomaketta, voidaan tarvittaessa suorittaa valvontakäynti riskiperusteisesti harkinnan mukaan. Lomakkeen palauttamatta jättäminen ei kuitenkaan tee kohteesta suoraan riskikohdetta. Haja-asutusalueilla on paljon tyhjiillään olevia rakennuksia, joiden tiedot eivät ole ajan tasalla palotarkastusohjelmassa. Valvontakäyntejä tehdään myös pelastuslaitokselle tiedoksi saatettujen paloriski-ilmoitusten, nuohoojan vikailmoituksien, muiden puuteilmoitusten perusteella ja asiakkaiden pyynnöstä. Liitteessä 3 on esitetty suunnitelma vuoden 2026 asuinrakennuksien valvonnasta ja turvallisuusviestinnästä kunnittain. Pelastusviranomaisen aloitteesta suoritettavat valvontakäynnit näissä kohteissa ovat maksuttomia ja kirjataan valvontalajina omavalvontakohteen tarkastus.

KUVA 9. Asuinrakennuksien turvallisuusviestintämateriaalia.

Mikäli asuinrakennuksessa on muita kohdetyppejä, joiden perusteella valvontaväli on rakennukselle määritelty suurimman riskin mukaisesti, osa asuinrakennuksista on säännöllisen ja suunnitellun valvonnan piirissä. Muiden asunto-osaakeyhtiöihin ja niihin verrattavien asuinrakennuksien, esimerkiksi kerrostalojen ja rivitalojen, valvonta toteutetaan pientalojen tapaan. Ennalta määritellyille kohteille lähetään massapostituksena turvallisuusviestintämateriaali 10 vuoden välein. Taloyhtiöille paloturvallisuuden itsearviointilomake on myös palautettavissa Etelä-Savon hyvinvointialueen sähköisessä asiointissa Suomi.fi -tunnistuksella. Taloyhtiön hallitus vastaa yhteistyössä asukkaiden ja toiminnanharjoittajien kanssa taloyhtiön turvallisuudesta. Pelastusviranomaisen valvontakäynnit kohdistuvat vain taloyhtiön hallinnoimiin yleisiin tiloihin. Pistokokeenomaisia valvontakäyntejä voidaan tehdä esimerkiksi suoritettujen paloturvallisuuden itsearviointilomakkeen ja Sisäministeriön tuottaman asuinalueuokituksen perusteella. Väestösuojien kunnossapitoa ja pelastussuunnitelmien laadintavelvoitteen noudattamista valvotaan asiakirjavalvontana ja valvontakäyntien yhteydessä.

3.3 Valvonnan kehityssuunnitelma 2026

Keskeinen tavoite vuodelle 2026 on uuden onnettomuuksien ennaltaehkäisyn sovelluksen ns. **OE-sovelluksen käyttöönotto** ja datamigraatio vanhasta palotarkastusohjelmasta Merlotista. Käyttöönotto

vaatii merkittävästi resursseja valmisteluun ja mm. valvontasuunnitelmat vuosille 2026 ja 2027 tulee laatia etukäteen. Ensimmäisen vaiheen sovellus ei kuitenkaan vielä ole täydellinen ja se ei sisällä mm. valvonnan suunnittelun työkaluja. Järjestelmän muutoksen vuoksi on mahdollista, että varsinaisen suunnittelun valvontatyön aloitus vuoden ensimmäisellä puoliskolla viivästyy. Valvonnan suunnittelu tehdään etukäteen vuosille 2026–2027 käyttäen vanhoja kohdetyppejä (Liite 1). Kohteet kuitenkin luokitellaan uudelleen uusilla yhdenmukaisilla kohdetypeillä (Liite 2). Näin ollen kohteisiin tulee muutoksia suunnittelun jälkeen, eikä seuraavien vuosien tilastot täysin vastaa suunnittelua. Esimerkiksi Seveso-kohteet ja vastaavat -kohdetyyppi (A620) poistuu ja nämä kohteet tilastoituvat jatkossa suurelta osin teollisuus- ja varastorakennusten kohderyhmään (A4).

Vähentyneiden resurssien vuoksi on edelleen tärkeää **kehittää riskiperusteista valvontaa** ja arvioida tarkemmin erilaisten kohteiden valvontavälejä. Keskeisiä valvontakohteita ovat erityisesti infrastruktuurin toiminnan kannalta merkittävät kohteet (A4), suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kohteet (Tukesin lupa ja Seveso -kohteet, A6) sekä erilaiset poistumisturvallisuusselvitysvelvolliset kohteet (A1). Nämä kohderyhmät muodostavat vuosittain merkittävän osan suunnitellusta valvonnasta. Esimerkiksi hyvin toimiva sisäinen valvonta, turvallisuuskulttuuri sekä turvallisuusjohtaminen ovat omiaan pienentämään kohteen riskiä ja harventamaan suunnitelmallisen valvonnan väliä, jolloin resursseja voidaan käyttää muihin kohteisiin. Arvioivan palotarkastuksen riskiluku on tässä keskeinen työkalu. Pienissä valvontakohteissa voidaan hyödyntää itsearviointia osana valvontaa mm. pienet maatilat ja viljankuivaamot.

Edellisinä vuosina Etelä-Savossa aloitettiin hanke, jonka teemana on **ikäihmisten kodinturvallisuuden parantaminen** yhteistyössä kotihoidon ja muiden kotiin viettävien palvelujen kanssa. Perustetut yhteistoimintaryhmät jatkavat edelleen säännöllistä kokoontumista tietojen kokoamiseen ja hyvien käytänteiden jakamiseen. Koulutusta kodin turvallisuuden arvioimiseen tarjotaan kaksi kertaa vuodessa paloasemaryhmittäin.

Vuonna 2026 jatketaan edellisvuonna aloitettua **robotiikkasovelluksen kehittämistä** avuksi mm. asuinrakennusten itsearviointilomakkeiden riskiperusteiseen seulontaan. Sovellusmuutoksen vuoksi kehitystyö joudutaan aloittamaan alusta. Kehityksen tarkoituksena on vähentää tehtäviin käytettävää henkilötyöpanosta.

Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä valvontakäynneillä jatketaan **omatoimisen varautumisen sekä väestönsuojien huollon- ja kunnossapidon teemoilla**. Valvontakäyntien yhteydessä jaetaan mm. esitteitä omatoimiseen varautumiseen (72 h) asuinrakennuksiin ja väestönsuojallisiin kohteisiin väestönsuojan käyttö- ja huolto -opasta. Vakavissa tilanteissa viranomaiset kohdistavat rajalliset voimavaransa tilanteen ratkaisemiseen ja kaikista kiireellisimpiin tehtäviin. Siksi jokaisen on tärkeää osata erilaisissa tilanteissa toimimisen perustaidot ja varautua pärjäämään omillaan ainakin 72 tuntia.

4 Epäsäännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelu

4.1 Epäsäännölliset valvontatoimenpiteet

Suunniteltujen yleisten palotarkastuksien lisäksi suoritetaan epäsäännöllisiä valvontatoimenpiteitä. Näitä ovat jälkipalotarkastus, erityinen palotarkastus ja ylimääräinen palotarkastus. Näiden lukumääriä voidaan karkeasti arvioida edellisten vuosien perusteella.

4.1.1 Jälkipalotarkastus ja jälkivalvonta asiakirjojen perusteella

Jälkipalotarkastus on paikan päällä tehtävä valvontakäynti, jossa valvotaan, että palotarkastuksessa annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkipalotarkastus tehdään korjausmääräysten määräaikojen umpeuduttua ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta. Jälkipalotarkastus suoritetaan, kun on havaittu huomattavia, toistuvia palo- ja henkilöturvallisuutta vaarantavia puutteita tai mikäli asiakas ei tee niiden korjaamisesta sovittua ilmoitusta. Huomattava puute voi olla esimerkiksi puutteet poistumisjärjestelyissä tai turvallisuutta ylläpitävän laitteen toimimattomuus.

Jälkivalvontaa pyritään ensisijaisesti suorittamaan asiakirjojen perusteella. Korjausvelvoitteet voidaan hyväksyä suoritetuiksi asianmukaisten dokumenttien perusteella. Tällaisia dokumentteja ovat esim. tarkastuslaitoksen pöytäkirja, huoltoraportti, asiakirja, valokuva tai muu kirjallinen tiedonanto. Suullisen ilmoituksen perusteella jälkivalvontaa ei dokumentoida. Asiakirjojen toimitus kirjataan palotarkastusohjelmaan valvontalajina jälkivalvonta.

4.1.2 Tarkastus rakennushankkeen aikana (erityinen palotarkastus)

Pelastuslain 81a § on säädetty pelastusviranomaisen tarkastuksesta rakennushankkeen aikana. Säädös on uusi (voimaan 1.1.2024) ja se osaltaan selkeyttää pelastusviranomaisen roolia rakennushankkeen rakennusvaiheen aikana. Terminä tarkastus rakennushankkeen aikana sisältää lausunnon rakennuslupavaiheessa, tarvittaessa mukana olon aloituskokouksessa ja osallistumisen käyttöönottovaiheen katselmukseen.

Pelastusviranomaisen rooli rakentamisen ohjaamisessa on luonteeltaan asiakasta ohjaava ja neuvova. Pelastusviranomaisen ei suunnittelun ohjauksesta laadi erillistä päätöstä, vaan pelastusviranomaisen käy läpi suunnitelmat ja kommentoi kokonaisuutta tarvittaessa rakennusvalvonnalle. Asian käsittely toteutetaan kunkin rakennusvalvonnan kanssa sovitulla tavalla (erillinen lausunto tai Lupapiste).

Kohteet, joissa pelastuslain 81a § mukainen tarkastus rakennushankkeen aikana Etelä-Savon pelastusviranomaisen ja rakennusvalvonnan kesken tarvittaessa suoritetaan, on ohjeellisesti määritetty Pelastustoimen ja Etelä-Savon kuntien rakennusvalvontojen yhteistoimintamuistiossa (2024). Muistiossa oleva listaus on ohjeellinen, rakennusvalvonta harkitsee tarpeen aina tapauskohtaisesti.

4.1.3 Ylimääräinen palotarkastus

Ylimääräinen palotarkastus on pelastusviranomaisen päättämä valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä palotarkastuksia suoritetaan harkinnan mukaan esim.

asiakkaan pyynnöstä, yleisötapahtumiin, muiden viranomaisten pyynnöstä tai ilmoituksen perusteella, tarkastuslaitoksen pöytäkirjan tmv. asiakirjan perusteella tai palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvien puuteilmoitusten johdosta. Pyydetty ylimääräinen palotarkastus voidaan myös suorittaa yleisenä palotarkastuksena, jos tämä resurssien tehokkaan käytön kannalta on tarpeellista, esimerkiksi kohteeseen olisi tulossa yleinen palotarkastus heti valvontavuotta seuraavana vuonna.

4.2 Kemikaalikohteiden valvonta

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) ja Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) määrittelevät pelastusviranomaiselle kuuluvat valvontatehtävät. Kemikaalikohteiden valvontaa suoritetaan yleisten palotarkastuksien yhteydessä. Näiden kohteiden valvonta on siten huomioitu säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä. Jokainen ilmoitusrajan ylittävä kohde arvioidaan erikseen palo- ja räjähdysvaaran ja toimintaan liittyen riskien osalta. Arvioinnin perusteella määritetään kohteen valvontaväli. Valvonnassa kiinnitetään erityisesti huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Mikäli vaarallisten kemikaalien määrä ylittää ilmoitusrajan, toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle kuukausi ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituslomakkeet löytyvät pelastuslaitoksen www-sivuilta (www.pelastustoimi.fi/etela-savo) ja ilmoituksen voi tehdä sähköisenä sähköpostiin: kirjaamo@etelasavonha.fi. Ilmoituksesta tehdään kirjallinen päätös ja kohde tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista. Päätös ja tarkastuspöytäkirja lähetetään tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, rakennusvalvontaviranomaiselle sekä aluehallintoviranomaiselle (työsuojelu). Ilmoituksia käsittelee paloasemaryhmittäin nimetyt päällystöviranhaltijat.

Pelastusviranomainen myös valvoo sumutusöljypolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennetun tarkastuksen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on saattanut käyttöönotettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon. Ennen tarkastusta on toimitettava jäljennös asennustyöstä annetusta todistuksesta sähköpostiin: kirjaamo@etelasavonha.fi tai tarkastuksen tekijälle joko postitse tai sähköpostitse.

Pelastusviranomainen valvoo pyroteknisten tuotteiden varastointia niiden kaupan yhteydessä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus viimeistään kuukausi ennen luokkien F1-F3 ja P1 pyroteknisten tuotteiden varastoinnin aloittamista. Ilmoituksen perusteella voidaan antaa kirjallinen päätös, jossa asetetaan tarpeellisia ehtoja. Ilmoitus on kertaluonteinen, mutta se on uusittava, mikäli varastoinnissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Ilmoituksen voi tehdä kirjallisesti vapaamuotoisesti tai käyttämällä pelastuslaitoksen www-sivuilta löytyvää lomaketta. Ilmoitukset voi tehdä sähköisenä sähköpostiin: kirjaamo@etelasavonha.fi. Pelastusviranomainen suorittaa pyroteknisten tuotteiden varastointipaikkojen tarkastuksia niiden pääasiallisena myyntiaikana 27.12–31.12. Tarkastuksessa valvotaan varastoinnin teknisen toteutuksen ja toimintatapojen vaatimustenmukaisuutta ja toimivuutta sekä sitä, että varastointi on säännösten ja päätöksen mukaista. Varastot ja myyntipisteet tarkastetaan toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen. Uudet myyntipisteet tarkastetaan aina. Valvonnassa hyödynnetään myös itsearviointilomakkeita.

Myyntipisteet voivat aloittaa varastoinnin ja ilotulitteiden myynnin, kun vastaavan hoitajan suorittamassa omavalvonnassa on todettu myynnin ja varastoinnin olevan räjähdelainsäädännön ja päätöksen mukaisia.

Pelastusviranomaisen valvoo ilotulitteiden yksityiskäyttöä sekä pyroteknisten tuotteiden käyttöä erikoistehosteina. Yksityishenkilöiden ilotulitukset on kuluttajatuotteilla sallittu ilman ilmoitusta 31.12 klo 18.00- 1.1 klo 2.00 välisenä aikana. Muuna aikana yksityistilaisuuksissa käytettävistä (kuluttaja) ilotulitteista tulee tehdä ilmoitus viimeistään 5 vrk ennen ilotulitteiden käyttämistä. Ilmoituksen voi tehdä pelastuslaitoksen www-sivujen kautta. Ilmoituksen käsittelee paloasemaryhmän palopäällikkö. Ilmoituksesta voidaan tehdä päätös, jossa asetetaan käytölle tarpeellisia ehtoja tai kielletään ilotulitteiden käyttö, jos siitä aiheutuu erityistä vaaraa.

Ilmoitus pyroteknisten tuotteiden käytöstä erikoistehosteina yleisötapahtumassa on tehtävä vähintään 14 vrk ennen tilaisuuden järjestämistä. Ilmoituksen perusteella voidaan määrätä tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia aiotulle käytölle. Pelastusviranomaisen voi myös kieltää käytön, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheuttavan ilmeistä henkilö-, ympäristö- tai omaisuusvahinkojen vaaraa. Pyroteknisten erikoistehosteiden käyttö yleisötilaisuuksissa voi olla yksi kriteeri, jonka johdosta yleisötilaisuuteen voidaan tehdä ylimääräinen palotarkastus. Ilmoituslomake pyroteknisten tuotteiden käytöstä on saatavilla pelastuslaitoksen ja pelastuslaitosten kumppanuusverkoston www-sivuilla ja ilmoituksen voi tehdä sähköisenä sähköpostiin: kirjaamo@etelasavonha.fi.

4.3 Pelastusviranomaisen muut valvontatoimenpiteet

4.3.1 Rakentamisen ja maankäytönsuunnittelun ohjaus

Etelä-Savon pelastuslaitos toimii asiantuntijana rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa siten kuin siitä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa sovitaan pelastuslain 27 § mukaisesti. Pelastusviranomaisen voi myös toimia pelastustoimen asiantuntijana maankäytönsuunnittelun ohjauksessa antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla viranomaisyhteistyöpalaveriin. Lausuntoja antavat nimetyt viranhaltijat yhteistyössä riskienhallintapäällikön kanssa. Rakennuslupamenettelyssä Etelä-Savon pelastuslaitos on pelastustoimen asiantuntijana rakennusvalvontaviranomaiselle. Tarvittaessa järjestetään rakentamiseen liittyvää suunnittelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua, jolla vaikutetaan turvallisuuden kannalta onnistuneeseen lopputulokseen. Rakennusvalvonta harkitsee lausunnon tai tarkastuksen tarpeellisuuden aina tapauskohtaisesti.

4.3.2 Poistumisturvallisuusselvitykset

Poistumisturvallisuusselvityksen laatimisvelvoite perustuu pelastuslaissa 18 § säädettyyn poistumisturvallisuusvaatimukseen hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa. Toiminnanharjoittaja laatii selvityksen ja toimittaa sen pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaisen tekee kirjallisen arvion siitä, toteutuuko pelastuslain 18 §:ssä säädetty vaatimus. Ennen arviota voidaan myös järjestää poistumiskoe. Mikäli poistumisturvallisuusvaatimus ei täyty, annetaan toiminnanharjoittajalle määräys laatia poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma määräajassa. Toteuttamissuunnitelmassa toiminnanharjoittaja määrittelee toimenpiteet ja aikataulun, jolla se saattaa poistumisturvallisuuden lain edellyttämälle tasolle. Pelastusviranomaisen arvioi toteuttamissuunnitelman. Mikäli toteuttamissuunnitelman toimenpiteet eivät ole riittäviä saattamaan poistumisturvallisuutta pelastuslain 18 § mukaiselle tasolle kohtuullisessa ajassa, pelastusviranomaisen antaa 21 § mukaisen toteuttamismääräyksen.

Poistumisturvallisuusselvityksen ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta sekä annettujen määräysten noudattamista valvotaan yleisten palotarkastuksien sekä jälkipalotarkastuksien yhteydessä. Toiminnanharjoittajan on tarkastettava ja päivitettävä poistumisturvallisuusselvitys vähintään 3 vuoden välein tai mikäli toiminnassa tapahtuu oleellisia poistumisturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia.

4.3.3 Pelastussuunnitelmat

Pelastussuunnitelma laaditaan turvallisuuden varmistamiseksi kiinteistössä ja parhaimmillaan se toimii työkaluna kohteen turvallisuuden kehittämisessä. Neuvontaa ja ohjausta pelastussuunnitelmista annetaan pääsääntöisesti valvontakäyntien yhteydessä. Tällöin myös tarkastetaan suunnitelman sisältö ja ajantasaisuus. Uusissa kohteissa pelastussuunnitelman laatiminen huomioidaan rakennuslupalausunnossa ja tarkastuksen yhteydessä. Sähköisesti lähetettyjä pelastussuunnitelmia valvotaan asiakirjavalvontana ja niistä lähetetään asiakkaalle palaute. Palautteet kirjataan palotarkastusohjelmaan valvontalajina pelastussuunnitelman arviointi.

4.3.4 Pelastuslain 42 § mukaiset ilmoitukset

Pelastuslain 42 § mukaan, jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palovaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäädösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä hoitolaitoksen ylläpidosta huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä. Ilmoituksen voi tehdä pelastuslaitoksen tai pelastuslaitosten kumppanuusverkoston [www-sivuilla](http://www.sivuilla) sähköisen palvelun kautta. Ilmoitukset menevät paloasemaryhmien palopäälliköille, jotka liittyvät ilmoituksen käsittelyyn ja valvontakäynnille osallistuvat viranomaiset. Yleensä ilmoitukset liittyvät huoneistossa olevaan palokuormaan, viallisiin sähkölaitteisiin tai siivottomuuteen. Koska syyt tilanteeseen voivat olla useasta eri tekijästä johtuvia, tulee tehtävään liittää muita tahoja. Taloyhtiöllä on ensisijainen vastuu huomauttaa asukasta palokuormasta tai siivottomuudesta. Sosiaaliviranomainen arvioi asukkaan sosiaalisen tuen tarvetta. Terveysvalvontaviranomainen ottaa kantaa terveydellisiin haittoihin. Lisäksi on arvioitava eläinsuojeluilmoituksen tarve, mikäli asunnossa on eläimiä. Mahdollinen väkivallanuhka voi edellyttää poliisin läsnäoloa.

Ilmoitukset ja niiden käsittelyyn liittyvät valvontakäynnit kirjataan palotarkastusohjelmaan. Valvontakäynti kirjataan ylimääräisenä palotarkastuksena. Mikäli käynnillä ei todeta pelastuslakiin liittyviä puutteita, käynti voidaan kirjata esim. neuvontana. Pöytäkirjat merkitään salassa pidettäväksi. Mikäli toiselle viranomaiselle tehdään ilmoitus-/kehoitus ryhtymisestä toimenpiteisiin, tulee se tehdä myös kirjallisesti palotarkastusohjelmassa.

4.3.5 Yleisötilaisuudet

Yleisötilaisuuden järjestäjä on veloitettu laatimaan PeL 16 §:n mukainen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma VnA 407/2011 3 § mukaisissa tilanteissa. Palopäällikkö ensisijaisesti organisoii oman alueensa osalta, kuka nimetyistä käsittelijöistä ryhtyy ko. tapahtuman asiaa hoitamaan. Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmia valvotaan asiakirjavalvontana. Järjestäjälle annettu palaute kirjataan palotarkastusohjelmaan pelastussuunnitelman arviointina, jos mahdollista. Muussa tapauksessa asiakirjat ja

lausunto kirjataan O-asemalle. Tapahtuman ajankohta ja pelastussuunnitelma lisätään pelastustoimen Jotke-järjestelmään.

Yleisötilaisuuden tarkastuksia suoritetaan tilaisuuksiin, joissa on huomattava henkilömäärä (tuhansia osallistujia), käytetään iletulitteita tai pyroteknisiä tuotteita, tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt ovat poikkeavat tai tapahtuman luonteen arvioidaan aiheuttavan erityistä vaaraa ihmisille. Kokoontumistiloissa ja toreilla järjestettävät markkinat ja vastaavat katsotaan olevan normaalia toimintaa, mikä on huomioitu kohteiden pelastussuunnitelmissa ja järjestelyissä.

Poliisihallituksen suositus isompien ja riskialttiimpien tapahtumien ensiapuvalmiuden varmistamiseen ensihoidon kanssa on huomioitu ohjeissa. Yli 2000 hengen tapahtumiin tulee laatia erillinen ensiapusuunnitelma, jonka riittävydestä ensihoidon kenttäjohtaja antaa lausunnon.

Suurissa (tuhansia osallistujia) yleisötapahtumissa mm. rock-tapahtumissa turvallisuusjärjestelyitä valvotaan tarkastuksin yhteistyössä poliisin ja ensihoidon kanssa. Tilapäisten rakennelmien osalta yhteistyötä tehdään kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa. Pelastuslaitos antaa pyynnöstä lausuntoja mm. aluehallintoviraston yleisötilaisuuksien anniskelupaikoista. Tapahtuman tiedot toimitetaan alueen asemavastaavalle ja sopimushenkilöstölle. Tapahtumapaikkakunnalla työvuorossa oleva päätoiminen henkilöstö tai varallaolossa oleva ryhmänjohtaja käy tapahtumapaikalla tutustumassa turvallisuus- ja pelastusjärjestelyihin tapahtuman alkaessa. Lisäksi suurien tapahtumien tiedot toimitetaan Etelä-Savon hyvinvointialueen ensihoidon kenttäjohdolle, hätäkeskukseen, ISTIKE:en, Eloisan tilannekeskukseen, Eloisan sosiaali- ja kriisipäivystykseen ja Itä-Suomen Sote-Valmiuskeskukseen.

4.3.6 Nuohoojen vikailmoitukset

Jos nuohooja havaitsee tulisijassa tai savuhormissa sellaisia vakavia vikoja tai puutteita, joista tulisijaa käytettäessä voi aiheutua tulipalon vaara, hänen on ilmoitettava niistä kirjallisesti pelastuslaitokselle. Jos nuohooja havaitsee sellaisia vakavia puutteita, jotka vaarantavat nuohouksen turvallisen suorittamisen, on hänen ilmoitettava myös niistä kirjallisesti pelastuslaitokselle. Etelä-Savon pelastuslaitos ottaa vastaa nuohoojen kirjalliset ilmoitukset paloasemaryhmittäin. Kirjallisen ilmoituksen voi tehdä sähköisesti sähköpostiin kirjaamo@etelasavonha.fi tai pelastustoimi.fi sivuston kautta sähköisellä lomakkeella.

Ilmoitukset kirjataan palotarkastusohjelmaan ko. kiinteistöntietoihin valvontalajina nuohoojan vikailmoitus. Tarvittaessa kohteisiin voidaan tehdä ylimääräinen palotarkastus. Jos vikailmoituksen perusteella tehdään ilmoitus toiselle viranomaiselle esim. rakennusvalvonnalle, tehdään se kirjallisesti kiinteistöntietoihin valvontalajilla Ilmoitus. Vakavasta puutteesta tulisija/savuhormi voidaan asettaa käyttökieltoon ja siitä tehdään kirjallinen päätös kiinteistöntietoihin.

4.3.7 Muu asiakirjavalvonta

Pelastusviranomainen suorittaa myös asiakirjavalvontaa. Asiakirjavalvonnalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajien laatimien dokumenttien, itsearviointien, tarkastuslaitosten pöytäkirjojen ja tarkastusliikkeiden raporttien käsittelyä sekä tallennusta valvontarekisteriin. Tällaisia ovat mm. pohjavesialueella olevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat, räjähdys-suojausasiakirjat sekä tarkastuslaitosten käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuspöytäkirjat mm. paloilmotin, sprinkleri, savunpoisto, putkistot, säiliöt, painelaitteet.

4.4 Valvontayhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa

Pelastusviranomainen vaikuttaa osaltaan muiden viranomaisten lupamenettelyyn antamalla lausuntoja. Pelastusviranomainen osallistuu pyydettyä yhteistyössä toisten viranomaisten valvontakäynneille. Valvontayhteistyön lisäksi pyritään aktiiviseen tiedonvaihtoon. Esimerkkejä yhteistyötahoista (Taulukko 2).

Yhteistyötaho	Kuvaus yhteistyöstä
Kuntien maankäytönsuunnittelu	Pelastuslaitos toimii asiantuntijana vastuualueellaan antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla yhteistyöpalaveriin.
Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset	Pelastuslaitos antaa asiantuntijalausuntoja rakennuslupakäsittelyyn rakennusvalvonnan pyynnöstä. Suunnittelijoita ja rakentajia voidaan ohjata yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa. Katselmuksiin osallistutaan pyynnöstä.
Kuntien ja valtion ympäristöviranomaiset	Yhteistyötä on mm. maanalaisten öljysäiliöiden tai jakeluasemien valvonnassa. Yhteistyö kemikaali-ilmoituksien käsittelyssä. Valvontakäynneille osallistutaan pyynnöstä. Lausunnot ympäristölupiin ympäristöviranomaisten pyynnöstä.
Kuntien terveystarkastajat	Pelastuslaitos tekee yhteistyötä mm. yleisötapahtumien ja ravintoloiden valvonnassa. Myös yksityisasuntoihin tehdään valvontakäyntejä yhteistyössä terveystarkastajan, sosiaaliviranomaisen ja poliisin kanssa.
Sosiaaliviranomaiset	Viranhaltijan velvollisuus tehdä mm. lastensuojeluilmoitus, ilmoitus iäkkään henkilön palvelutarpeesta tai velvollisuus ohjata henkilö hakemaan sosiaalihuollon palveluja. Yhteistyö PeL 42 § mukaisissa ilmoituksissa.
Itä-Suomen poliisilaitos, poliisihallitus	Yhteistyö suurten yleisötilaisuuksien ennakosuunnittelussa ja valvonnassa. Ravintoloiden teematarkastukset. Pelastuslaitos antaa lausuntoja pyynnöstä mm. ammusvarastolupahakemuksiin sekä ammattimaisiin ilotulitusnäytöksiin. Ase-elinkeinolupien lausunnot ja palotarkastukset.
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	Pelastuslaitos osallistuu laajamittaisten kemikaalikohteiden valvontakäynneille pyynnöstä ja mahdollisuuksien mukaan. Lausunnot lupahakemuksiin pyynnöstä. Pyyntöä suoritetaan tilapäisten räjähdesarastojen käyttöönottotarkastuksia. Kuluttajaturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä.
Paloteknisten laitteiden tarkastuslaitokset	Tarkastuksiin osallistutaan tarvittaessa ja harkinnan mukaan. Asiakirjavalvontaa tehdään tarkastuslaitoksien toimittamien dokumenttien perusteella. Tarkastuslaitoksilla on velvollisuus ilmoittaa pelastustoimen laitteiden vakavista puutteista pelastusviranomaiselle.
Nuohousalan yritykset	Nuohoojat tekevät vikailmoituksia havaitsemistaan vakavista turvallisuuspuutteista. Pelastusviranomainen voi asettaa tulisiijat käyttökieltoon kirjallisella menettelyllä tai ylimääräisellä palotarkastuksella.

Taulukko 2. Esimerkkejä yhteistyötahoista.

5 Yhteenvedo kalenterivuoden valvonnasta

Suunniteltu kohteiden lukumäärä perustuu palotarkastusohjelmasta ennen 26.8.2025 otettuihin tietoihin. Esitetyt valvontamäärät tarkennetaan vuoden 2026 lopussa PRONTO-tietokantaan sekä Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tilinpäätökseen. Poikkeamat suunnitellusta lukumäärästä johtuvat pääsääntöisesti rakennusten käyttötarkoitusten muuttumisesta, toiminnan loppumisesta tai kohteen palotarkastusvälin uudelleen arvioinnista kesken valvontavuoden. Lukumäärien määrittelyä vaikeuttavat myös väestötietojärjestelmän vanhentuneet tiedot. Koska suunnittelu on tehty ennen valvontavuoden 2025 päättymistä, lukumäärässä ei voida huomioida mahdollisesti vuonna 2025 valvomatta jääneitä kohteita. Nämä kohteet huomioidaan suunnittelussa vuoden 2025 valvontatilaston ottamisen jälkeen.

KOHDE	KOhteiden LUKUMÄÄRÄ (1)	SUUNNITELLUT VALVONTATOIMENPITEET (2)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	297	70
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	161	30
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	608	91
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	536	94
A5 Maatalousrakennukset	454	35
A6 Muut rakennukset	272	29
Asuinrakennukset	46 314 ⁽³⁾	⁽⁴⁾
Vapaa-ajan rakennukset	46 518 ⁽³⁾	⁽⁴⁾
YHTEENSÄ	95 160	349

1) Kohteiden lukumäärä Merlot palotarkastusohjelmassa (Pronto2) 26.8.2025.

2) Suunniteltu määrä Merlot palotarkastusohjelmassa 26.8.2025. 3) Lukumäärä Tilastokeskus 2022

4) Mikäli itsearviointikohteiden vastauksissa havaitaan jotain sellaista, joka edellyttää kiinteistön valvontakäynnin tarvetta, suoritetaan kohteeseen palotarkastus riskienarviointiin perustuen.

Taulukko 3. Yhteenvedo kalenterivuoden 2026 suunnitellusta valvonnasta.

Liitteessä 3 on suunniteltu asuinrakennuksien valvonta ja turvallisuusviestintä kunnittain. Alla olevassa Taulukossa 4 on esitetty arvio vuoden 2026 epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä.

Arvio lukumäärästä	
Jälkipalotarkastus	10
Erityinen palotarkastus	45
Ylimääräinen palotarkastus	20
Muut palotarkastukset ⁽¹⁾	180
Asuinrakennuksien itsearviointi	2800
Pelastussuunnitelmien arvioinnit (kaikki)	50
Paloteknisten laitteistojen pöytäkirjat	350
Muu asiakirjavalvonta ⁽²⁾	60
Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvonta ⁽³⁾	200
Asiantuntijapalvelut ⁽⁴⁾	260
Poistumisturvallisuus selvityksien käsittely	15
YHTEENSÄ	3990

1) Merlot Pronto2 –tilasto laskee mukaan mm. yleisötilaisuuksien tarkastuksia, asiakirjojen perusteella suoritettu jälkivalvonta, neuvonta- ja ohjauskäyntejä, käyttöönotto- tai muiden viranomaisten tarkastuksille osallistuminen.

- 2) Mm. väestönsuojien tarkastuksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen pöytäkirjat jne.
 3) Kemikaalipäätökset, tarkastukset ml. nestekaasu ja ilotulitteet, öljylämmityslaitteistojen tarkastukset sekä öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat
 4) Rakentamisen ohjaukseen liittyvät toimenpiteet mm. rakentamisen neuvonta/ohjaus, lausunnot lupiin ja kaavoitukseen

Taulukko 4. Arvio epä säännöllisistä valvontatoimenpiteistä edellisten vuosien perusteella.

6 Valvonnan toteutumisen seuranta ja resurssit

Suunniteltua ja toteutunutta valvontaa seurataan määrällisesti sekä laadullisesti erilaisilla mittareilla. Valvontaan käytettävät resurssit määritetään Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

6.1 Valvonnan toteutumisen seuranta

Suunniteltua ja toteutunutta valvontaa seurataan määrällisesti osana talousarvio seurantaa ja omavalvontaa vuoden varrella. Etelä-Savon pelastuslaitoksessa on käytössä Merlot – palotarkastusohjelma, jolla ylläpidetään valvonnan toteuttamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellista valvontarekisteriä. Rekisteriin kirjataan valvonnan kannalta olennaiset tiedot valvontakohteista sekä valvontakohteisiin suoritettavat toimenpiteet. Suunnitellun valvonnan osalta tavoite on, että valvonta on suoritettu 1.12.2026 mennessä. Tarkennettu suunniteltu määrä ja toteutunut valvonta tilastoidaan PRONTO:on, Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tilinpäätökseen ja omavalvontaraporttiin.

6.2 Valvonnan laadun seuranta

Palvelun ominaisuudet, jotka vaikuttavat määräaikaisen palotarkastuksen ennaltaehkäisevään vaikutukseen ja sen suoriin vaikutuksiin kohteessa, ovat usean ominaisuuden summa, joista yksi on laadulliset tekijät. Laadullisiin tekijöihin kuuluvat esim. kohteeseen käytetty aika, käytetty resurssi, tarkastajan ja asiakkaan välinen vuorovaikutus, mitkä kaikki osaltaan heijastuvat lopulta asiakaskokemukseen.⁷

Valvontakäyntien laatua ja sen tasoa arvioidaan sekä seurataan säännöllisesti. Tasaisuutta pyritään pitämään yllä mm. henkilökunnan säännöllisellä koulutuksella. Valvonnan laatua on aiemmin seurattu Innolink Oy:n seurantajärjestelmällä. Saatuja tuloksia on hyödynnetty valvontatoiminnan laadun kehittämisessä. Vuoden 2023 alussa asiakaspalautteeseen otettiin käyttöön Webropol, minkä kautta asiakaspalautetta kerätään jatkuvalla kyselyllä. Palautetta palveluista voidaan myös antaa pelastustoimi.fi -sivuston ja Etelä-Savon hyvinvointialueen www-sivujen kautta. Palautteen avulla voimme parantaa palveluja ja asiakaskohtauksia.

Asiakkaiden kokemusten ja palautteiden lisäksi seurataan vuosittain palotarkastuspöytäkirjojen tasoa ja määrämuotoisuutta. Sisäistä asiakirjojen laadun seurantaa tehdään pistokokeenomaisesti. Tarkasteluissa katsotaan, että asiakirjat täyttävät hyvän hallinnon periaatteita pelastuslain 80 § mukaisesti. Lisäksi huomiota kiinnitetään annettuihin korjausmääräyksiin, niiden määräaikoihin, perusteluihin sekä jälkivalvontaan (jälkipalotarkastukset sekä asiakirjojen suoritettava jälkivalvonta). Valvonnan sisältöön ja prosessiin kuuluu

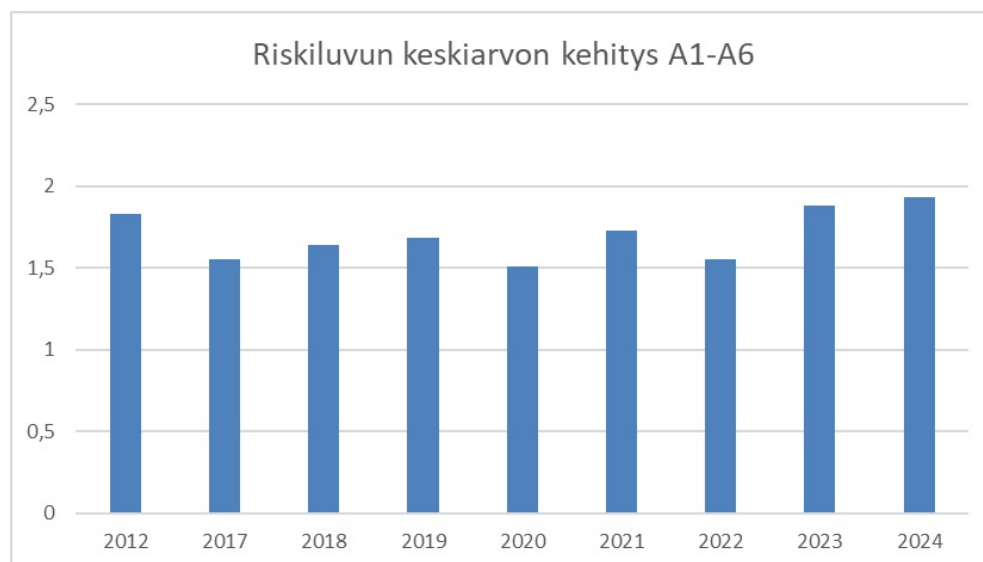
⁷ Taloudellisten arviointimenetelmien soveltuvuus pelastustoimen palvelujen optimoinnissa -hanke

oleellisena osana myös annettujen korjausmääräysten noudattamisen valvonta. Jälkivalvonnan toteuttamisen arvioidaan parantavan valvonnan vaikuttavuutta.

6.3 Valvonnan vaikuttavuuden arviointi

Valvontatoimien vaikuttavuus ja valvonnan ennaltaehkäisevä vaikutus ovat vaikeasti mitattavissa olevia asioita. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä valvonnan toteutumisen ja asumisen turvallisuuden edistämisen indikaattoreina on käytetty alueella tapahtuneita tulipaloja, palokuolemia ja suoritettujen palotarkastusten lukumäärää. Lisäksi käytetään muita pelastustoimen PRONTO:n tietokannan mittareita. Kaikkiin mittareihin liittyy tekijöitä, jotka ovat myös muista seikoista kuin valvontatoiminnan onnistumisesta riippuvaisia. Mittarit eivät pysty huomiomaan esimerkiksi matkailijoiden ja loma-asukkaiden maakunnassa välillisesti aiheuttamia onnettomuuksia, jos arvoja lasketaan suhteessa vakinaiseen väestömäärään.

Arvioivan palotarkastuksen riskiluvun uskotaan kuitenkin olevan tulevaisuuden mittari, jonka vaikutukset ovat mitattavissa pitkän aikavälin jälkeen, kun arviointeja on tehty erilaisista kohteista riittävän paljon (kuva 9). Arviointien lukumäärä vaikuttaa johtopäätösten luotettavuuteen. Eri kohdetyypeillä on erilaiset valvontavälit ja arvioitavat kohteet vaihtuvat vuosittain. Riskilukua voidaan käyttää yksittäisten kohteiden ja kohderyhmien turvallisuuskehityksen seurannassa. Yleensä pienimmät riskiluvut ovat kohteissa, joissa riskien on arvioitu olevan suurimmat, joten yksistään tätä tunnuslukua ei voi käyttää valvonnan kohdentamisena.

KUVA 10. Pelastussuunnitelmavelvollisten kohteiden arvioinnit vuosina 2012-2024.

Yksi palvelutasopäätöksessä käytetty indikaattori on palokuolemien määrä. Etelä-Savossa palokuolemien määrä on 100 000 asukasta kohti 0,77, kun valtakunnan vertailuluku on 1.08 (2023). Vuosina 2012–2023 palokuolleiden määrä on ollut 0-5 henkilöä vuodessa.⁸ Ajallisesti palokuolemat ovat painottuneet maaliskuusta syyskuuhun ja ikäryhmistä korostuu työikäiset eli 25-64 -vuotiaat. Palokuolleista valtaosa on

⁸ Pelastustoimen PRONTO-tietokanta

miehiä. Tulipaloja tapahtuu niin pientaloissa kuin kerrostaloissa, ja pääasiallinen aiheuttaja on ihmisen toiminta esim. tupakointi, huolimaton tulenkäsittely tai ruuanvalmistus. Ihmisen toimintaan vaikutetaan ennen kaikkea turvallisuusviestinnän keinoin.

Toinen palvelutasopäätöksessä käytetty indikaattori on tulipalojen määrä. Alla olevaan taulukkoon on kerätty asuinrakennuksien ja vapaa-ajan asuinrakennuksien rakennuspalot sekä rakennuspalovaarat vuosina 2012–2024 Etelä-Savon pelastuslaitoksen alueella.

VUOSI	Asuinrakennukset	Vapaa-ajan asuinrakennukset	Yhteensä
2012	104	18	124
2013	100	15	115
2014	80	7	87
2015	90	11	101
2016	79	21	100
2017	65	7	72
2018	70	7	77
2019	73	9	82
2020	73	10	83
2021	68	7	75
2022	57	6	63
2023	70	9	79
2024	76	12	88
Keskiarvo	77,3	10,7	88,0

Taulukko 5. Asuinrakennuksien rakennuspalot ja rakennuspalovaarat.

Palotarkastuksien toteutuneita määriä seurataan Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen johtoryhmässä (Taulukko 6).

KOHDERYHMÄ	2020	2021	2022	2023	2024
A1 Ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet	77	98	93	80	85
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	44	49	37	37	37
A3 Kokoonumis- ja liiketilat	91	100	145	109	103
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	66	121	122	107	93
A5 Maatalousrakennukset	27	67	60	43	49
A6 Muut rakennukset	44	57	52	58	44
YHTEENSÄ	349	492	509	434	411

Taulukko 6. Suoritetut yleiset palotarkastukset 2020–2024.

Taloudellisten arviointimenetelmien soveltuvuus pelastustoimen palvelujen optimoinnissa – hankkeessa todettiin, että määräaikaisten palotarkastuksien nettohyöty vaikuttaisi saavuttavan positiivisen nettohyödyn kaikissa kohderyhmissä erittäin matalallakin ennaltaehkäisevien toimenpiteiden osuuksilla. Mutta vain harvassa kohderyhmässä pystyttiin havainnoimaan tilastollisesti merkitseviä vaikutuksia. Edellytykset vähentää onnettomuusriskiä ja ennaltaehkäistä onnettomuuksien toteutumista ovat todennäköisesti erilaiset kohderyhmien välillä. Erojen tulisikin heijastua myös määräaikaisen palotarkastuksen ominaisuuksiin eri kohderyhmien välillä. Tämän vuoksi valvontasuunnitelman luvussa 2.2 on huomioitu aiempia

valvontasuunnitelmia tarkemmin valvonnassa painotettavat kohdetyypit sekä valvonnassa painotettavia asioita kohderyhmittäin. Pienikin parannus valvonnan ennaltaehkäisevässä vaikutuksessa voi johtaa merkittävään yhteiskunnalliseen hyötyyn.

6.4 Valvonnan resurssit

Valvontaan käytettävät resurssit määritetään Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä. Henkilöstösuunnitelma tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä. Suurin osa valvontatyötä tekevistä osallistuu myös esimerkiksi hälytystehtäviin, sillä resurssina käytetään lähes koko henkilöstöä. Yritysten ja laitosten (A1-A6) yleisiä palotarkastuksia tekevät pääasiassa päällystöviranhaltijat, joidenkin kohteiden myös alipäällystö. Päiväkotien palotarkastuksia tekevät pääasiassa alipäällystö ja miehistö turvallisuusviestintäkäyntien yhteydessä. Paloinsinööri antaa työpanoksensa etenkin rakentamisen ja maankäytön ohjaukseen. Kemikaalikohteiden valvontaa suoritetaan yleisten palotarkastuksien yhteydessä. Uusien kohteiden osalta valvonta suoritetaan niihin erikoistuneiden viranhaltijoiden toimesta.

Palopäälliköt koordinoivat ja vastaavat paloasemaryhmiensä alueella valvontakohteiden jaon ja seurannan. **Paloasemaryhmittäin on nimetty vastuuhenkilöt.** Vastuuhenkilö vastaa siitä, että palvelualueen suunnitellut valvontakäynnit tulevat tehdyksi. **Valvontatyön edistymistä seurataan lisäksi vuoden varrella riskienhallintapäällikön kanssa paloasemaryhmäkohtaisten palaverien kautta.** Resurssina palotarkastusten tekemisessä käytetään pääasiassa palvelualueen henkilöstöä. Toimipistevastaavat tekevät vastuualueensa työn lisäksi muita tehtäviä pelastustoimen tehtäväkentässä. Valvontatyöhön käytettävää ja tarvittavaa resurssia on siten hankala arvioida tarkasti, koska henkilöt osallistuvat valvontatyön lisäksi esimerkiksi turvallisuusviestintään ja hälytystehtäviin.

Etelä-Savon hyvinvointialueen sopeuttamistoimiin liittyvässä YT-menettelyssä vuonna 2024 esitettiin vähennyksiä onnettomuuksien ennaltaehkäisyn resursseihin. Vähennys on noin 2 henkilötyövuotta määrärahoista. Päivitetyssä pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tämä on huomioitu niin, että onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviin vuosittain käytettävää kokonaistyöpanosta on vähennetty 13 henkilötyövuodesta 11 henkilötyövuoteen vuodesta 2025 alkaen. Resurssien väheneminen on huomioitu valvontasuunnitelmassa **ja sitä pyritään kompensoimaan edellä luvussa 3.3. esitetyillä keinoilla.**

7 Valvonnan toteutumisen arviointia

Vuoden 2025 osalta valvontavuosi on vielä kesken ja tavoite on, että suunniteltu valvonta on suoritettu ja kirjattu 1.12.2025 mennessä. Vuodelle suunniteltujen valvontakohteiden määrä oli 297 kpl. Vuodelta 2024 siirrettäviä kohteita oli yhteensä 51 kpl ja nämä kohteet on priorisoitu valvontalistoilta ensimmäisiksi. Tältä osin valvontasuunnitelmassa 2025 esitetyt suunnitellut valvontamäärät tulevat tarkentumaan. Lopullinen toteuma kirjataan PRONTO:on 15.1.2026 mennessä. Valvonnan toteutumisesta tehdään erillinen arviointiraportti johtoryhmälle tilastoinnin yhteydessä. Raportissa arvioidaan mm. valvonnan toteumaa, laatua ja vaikuttavuutta sekä esitetään kehittämiselle painopisteitä seuraavalle vuodelle.

Alla olevassa taulukossa on alustava kooste vuoden 2025 epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä PRONTO:n jaottelun mukaisesti (tilanne 9.10.2025).

	Lukumäärä
Jälkipalotarkastus	12
Erityinen palotarkastus (tarkastus rakennushankkeen aikana)	25
Ylimääräinen palotarkastus	12
Muut palotarkastukset	88
Yleisötilaisuuksien palotarkastukset	5
Asiakirjavalvonta	864
Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvonta	79
Asiantuntijapalvelut	249
Poistumisturvallisuus selvityksien käsittely	22
YHTEENSÄ	1356

Taulukko 7. Epäsäännöllisen valvonnan tilanne 9.10.2025.

Epäsäännöllisen valvonnan osalta mm. erityisissä palotarkastuksissa (tarkastus rakennushankkeen aikana) lukumäärä jää takavuosia vähäisemmäksi. Suhdanteista johtuen rakentaminen on vähäistä. Tämän arvioidaan näkyvän myös annettujen rakennuslupalausuntojen määrässä.

Korona-aikojen jälkeen yleisötilaisuuksia on järjestetty tavanomaisesti ja suurimmat yleisötilaisuudet on tarkastettu. Merkittäviä yleisötilaisuuksia Etelä-Savossa olivat Savonlinnan oopperajuhlat, Sulkavan suursoudut, Pieksämäen Big Wheels, Mikkelin Jukola, St Michel ravit, Puumalan Siltakemmat ja Dinosaurock.

Venetsialaisten ilotulitteiden ampumisesta yksityistilaisuuksissa kuluttajatuotteilla ilman ilmoitusta tehtiin kumoava viranhaltijapäätös kesäkuussa. Vuoden 2024 mökkikauden päätösjuhlan eli ns. venetsialaisten juhlinnan yhteydessä Etelä-Savon maakunnan alueella tapahtunut ilotulitus lisäsi merkittävästi riskejä, aiheutti häiriökäyttäytymistä ja tehtäviä viranomaisille sekä runsaasti negatiivista palautetta. Ilotulittaminen ei pysynyt sallitusti taajamien ulkopuolella tiedottamisesta huolimatta ja ilotulittamista tapahtui kaupunkialueilla sekä riskialttiiden kohteiden läheisyydessä.

Vuoden alun päivitysajon jälkeen asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointia vaativia kohteita oli noin 2000 kiinteistöä. Asuinrakennusten itsearvioinnin osalta tavoite oli lähettää turvallisuusviestintämateriaali jo ennen kesää. Robotiikkasovellusta kehitettäessä kuitenkin aikataulu on myöhästynyt ja pientalojen paloturvallisuuden itsearviointi painottuu loppuvuodelle.

Tämä voi näkyä vuoden lopullisessa tilastoinnissa, sillä kaikkien lomakkeiden palautukset eivät välttämättä ehdi tilastoitua oikealle valvontavuodelle.

Asuinrakennusten osalta paloturvallisuuden itsearviointi on vielä kesken. Jo käsitellyiden lomakkeiden perusteella vapaa-ajan asuinrakennuksissa ilmoitettuja puutteita on pientaloja enemmän. Puutteet liittyvät erityisesti osoitemerkintöihin ja palovaroitimiin. Pientaloissa ilmoitettuja puutteita on vähemmän, mutta puutteet ovat samankaltaisia kuin vapaa-ajan asuinrakennuksissa. Taloyhtiöiden osalta ilmoitetut puutteet ovat vuosittain samoja. Pelastussuunnitelma ei ole ajan tasalla tai siitä ei ole tiedotettu riittävästi. Ilmanvaihdon puhdistukseen tai alkusammutuskalustoon liittyen on ilmoitettuja puutteita. Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearvioinnissa saatuja tuloksia hyödynnetään erityisesti turvallisuusviestinnässä niin tapahtumissa kuin sosiaalisessa mediassa.

Tsekkaapa tämä lista!

Etelä-Savon asukkaat ja taloyhtiöiden edustajat vastaavat vuosittain asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointikyselyyn. Vastausten perusteella alla olevat riskit ovat paloturvallisuuden kannalta yleisimpiä.

Jos tunnistat puutteiden osuvan omalle kohdallesi, laitathan ne kuntoon. 🙌

Pientalot

1. Osoitemerkintä ei näy kunnolla tai ei ole valaistu.
2. Palovaroittimia on liian vähän tai niitä ei ole joka kerroksessa.
3. Varatieikkunasta puuttuu kiinteät kahvat, tikkaat pitäisi korjata tai nuohous tilata.

Taloyhtiöt

1. Ilmanvaihtokanavat tulisi puhdistaa.
2. Pelastussuunnitelma pitäisi päivittää, suunnitelmaa ei ole tai siitä ei ole tiedotettu asukkaalle.
3. Alkusammutusvälineitä ei ole yleisissä tiloissa tai sammuttimet pitäisi tarkastaa.

Kesämökki

1. Osoitenumero puuttuu tai ei näy pimeässä.
2. Palovaroittimia on liian vähän tai niitä ei testata säännöllisesti.
3. Varatieikkunasta puuttuu kiinteät kahvat (jotta siitä olisi helppo pelastautua).

[#espelastus](#) [#paloturvallisuus](#) [#asuminen](#) [#EteläSavo](#) [#asumisturvallisuus](#) [#pelastustoimi](#)
[#kesämökki](#) [#pientalo](#) [#kerrostalo](#) [#taloyhtiö](#) [#Eloisa](#)

KUVA 11. Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearvioinnissa saatuja tuloksia hyödynnetään turvallisuusviestinnässä.

Vuoden aikana kokeiltiin robotiikkasovellusta asuinrakennusten listausten ajoin, omistajatietojen hakuun sekä palautuneiden itsearviointilomakkeiden riskiperusteiseen seulontaan. Kohteita voidaan seuloa halutuilla kriteereillä mm. rakennusvuosi, lämmitysmuoto, mutta esimerkiksi väestötietojen yhdistäminen näihin vaatii lisäkehitystyötä. Sovellusmuutoksien vuoksi työtä jatketaan seuraavina vuosina, jollei uusi ohjelmisto tarjoa näitä työkaluja valmiina.

Asumisen turvallisuuteen liittyvät myös ns. paloriski-ilmoitukset. Tähän mennessä paloriski-ilmoituksia on tullut noin 50 kappaletta. Näin ollen edellisen vuoden määrä tulee melko todennäköisesti ylittymään. Valtaosa ilmoituksista liittyy siivottomuuteen ja henkilön rajoittuneeseen toimintakykyyn, jolloin sosiaalipuolen kanssa tehtävä yhteistyö korostuu.

Etelä-Savon pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston asiantuntijaverkostojen toimintaan. Verkostotyö osaltaan yhdenmukaistaa toimintatapoja ja parantaa palvelujen laatua. Henkilöstön osaamista voidaan myös kehittää verkostojen kautta järjestettävillä valtakunnallisilla koulutuksilla. Vuoden aikana verkostojen kautta saatiin valtakunnallisesti koulutusta mm. kaasusta ja kaasupulloista.

Määritelmät

A1	Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet esim. sairaalat, terveyskeskusten vuodeosastot ja palvelutalot.
A2	Opetusrakennukset ja päiväkodit.
A3	Kokoontumis- ja liiketilat esim. ravintolat, kirjastot, myymälät.
A4	Teollisuus- ja varastorakennukset sis. myös energiatuotannon sekä infrastruktuurin kannalta merkittävät rakennukset.
A5	Maatalousrakennukset.
A6	Muut rakennukset ja kohteet esim. toimisto- ja työpaikkatilat, paloasemat, turvetuotanto ja kemikaaleja varastoivat kohteet.
Arvioivan palotarkastuksen riskiluku	Yleisen palotarkastuksen yhteydessä tehty yksinkertainen arviointi, jolla kohteelle saadaan riskiluku. Mitä pienempi riskiluku on, sitä paremmin turvallisuusasiat kohteessa ovat.
Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehdyt viranomaispäätökset ja muut toimenpiteet, jotka kohdistuvat valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin, toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai mm. yleisötilaisuuksiin.
Paloturvallisuuden itsearviointi	Kiinteistön omistaja tai haltija suorittaa omatoimisen turvallisuustarkastuksen rakennuksessa pelastuslaitoksen lähettämän turvallisuusviestintämateriaalin avulla.
Erityinen palotarkastus	Uudisrakennuksessa tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönottotarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi. 1.1.2024 jälkeen terminä Tarkastus rakennushankkeen aikana.
Jälkipalotarkastus	Fyysinen valvontakäynti, jolla valvotaan, että aiemmassa palotarkastuksessa annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkipalotarkastus toimitetaan palotarkastuksella annettujen määräaikaisten umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta.
Jälkivalvonta	Tarkoittaa palotarkastuksen jälkeen tehtyä valvontaa asiakirjojen perusteella. Palotarkastuksen korjausveloitteet voidaan hyväksyä suoritetuiksi asianmukaisten dokumenttien perusteella esim. todistus tai pöytäkirja. Asiakirjojen toimitus tai muu tiedoksianto kirjataan palotarkastusohjelmaan valvontalajina Jälkivalvonta.
Valvonta	Toimintaa, jolla selvitetään ja todetaan, täyttääkö valvontakohteelle asetetut vaatimukset.
Valvontakohte	Toimivaltaisen viranomaistoimijan valvonnan alaisuuteen kuuluva havainnointikohte, joka on toiminnan, toimijan tai toimintapaikan yhdistelmä. Valvontakohte voi olla useita rakennuksia käsittävä toiminnallinen kokonaisuus.
Valvontatoimenpiteet	Pelastuslain 78 §:n muilla ”valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä” tarkoitetaan erityisesti asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa pelastuslaissa ja muissa erityislaissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista kohteessa. Asiakirjoista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan käynnistää valvontatoimenpiteitä esim. palotarkastus tai muu valvontakäynti, jonka yhteydessä annetaan neuvontaa ja ohjausta.
Yleinen palotarkastus	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävä palotarkastus.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suoritettava valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu ja kohdennettu valvontasuunnitelmassa esim. teematarkastukset muiden viranomaisten kanssa. Jos tarkastuksen laajuus vastaa yleistä palotarkastusta, tarkastus voidaan kirjata yleisenä palotarkastuksena.